Nr. 101 (135)
Viljandis,
esmasp., 6. sept. 1937

Ilmub neli korda nädalas: esmaspäeval, kolmapäeval, reedel ja laupäeval kusjuures laupäevane number kannab nime „Sakala Pühapäev" („Pühapäev").

Hinnata kaasandeks: „Sakala" tähtraamat, rebitav seinakalender, kokkuköidetav jutulisa, piltidega ilustatud nädalaleht „Sõnapilt" ning pooleaasta ja pikema-aja tellijaile põllutööajakiri „Uus Talu", „Põllumees" või „Eesti Talu".

Aadress: „SAKALA", Viljandis.

Sakala.

ASUTANUD C. R. JAKOBSON A. 1878

Päätoimetaja AUGUST OTS.

ÜKSIKNUMBER 5 SENTI.

Tellimise hind: a) 4 korda nädalas (pooleaasta ja pikema-aja tellijaile „Põllumees", „Eesti Talu" või „Uus Talu" tasuta kaasas): 1 k. 70 s., 2 k. 1 kr. 40 s., 3 k. 2 kr., 6 k. 4 kr., 12 k. 8 kr. Pooleaasta ja pikema-aja tellijail on võimalik tellida väikese juurdemaksuga iga nädal ilmuvat Põllutöökoja ajakirja „Põllumajandust". „Sakala" koos „Põllumajandusega" maksab: 6 k. 5 kr. 15 s., 12 k. 10 kr. 20 s. Need kes juurdemaksuga tellivad „Põllumajanduse", saavad ikkagi tasuta kaasa ka „Põllumehe", „Eesti Talu" või „Uus Talu". b) 3 korda nädalas (ilma „Põllumeheta", „Eesti Taluta" ja „Uus Taluta"): 1 k. 60 ., 2 kuud 1 kr. 20 s., 3 k. 1 kr. 60 s., 6 k. 3 kr. 10 s., 12 k. 6 kr. 10 s. Pooleaasta ja pikema-aja tellijaile koos „Põllumajandusega": 6 k. 4 kr. 25 s., 12 k. 8 kr. 30 s. c) Läti- ja Leedumaale 1 k. 1 kr. 25 s., mujale välismaale 1 k. 1 kr. 50 s. Aadressimuutmine 25 s.

TALITUS asub Viljandis, Lossi t. [illegible] korral. Avatud äripäeviti kella 8—17. Telefon 2-31, postkast 32. Talitus [illegible]: „Sakala" äriasju, võtab vastu tellimisi ja kuulutusi, müüb üksiknumbreid. [illegible] Kuulutusi ilmuvasse numbrisse võetakse vastu lehe ilmumise päevadel k. 8—9 hommikul, teistel päevadel talituse lahtiolekul. Kuulutuste hind: kuulutusküljel — 5 s., 1-sel lhk. — 10 s., tektis kuulutuskirjaga — 12 s., tekstis tekstikirjaga või eriliste tingimustega paigutamise suhtes — 15 s. mm ühel veerul.

TOIMETUS asub Viljandis, Lossi tän. 26. Kõnetunnid kella 10—12. Telefonid: üldine 31, trükikojas 2-31, päätoimetaja August Ots kabinett 2-31. Toimetaja Jaan Lepik 31 või 2-31. Käsikirjad tulevad kirjutada tindiga või kirjutusmasinal selgelt ja puhtalt paberi ühele küljele, igal kirjutisel autori allkiri kirjutatud iga artikli ülemisele äärele. Tarvitamata käsikirju alal ei hoita, juurdemaksuga kirju välja ei osteta ja nimeta kirju ei kasutata.

Avalik süüdistus Itaaliale

Inglise ja Prantsuse ajakirjandus väidab, et Vahemeres ründavad allveepaadid kuuluvad Itaaliale

MÕNED ALLVEEPAADID OLEVAT INGLASTE POOLT HÄVITATUD

Londonist teatatakse: „Pahameel, mis siin walitseb „saladuslike allweelaewade" rünnakute pärast Wahemeres Briti sõja- ja kaubalaewadele, on kirjeldamatu. Kui „Havockile" toimitud rünnaku järele kuuldusid ainult üksikud hääled, mis süüdistasid walitsust Inglise laewasõidule mitte kaitset andmises, siis pärast „Woodfordi" põhjalaskmist on pahameel muutunud üldiseks.

Waatamata sellele, et Saksa ja Franco allikad lanseerinud jutte, nagu oleksid ründajaiks Valencia walitsuse wõi koguni Nõukogude Wene allweelaewad, ei usu seda Inglismaal keegi. Inglise awalik arwamine, kellega walitsusel tuleb wäga arwestada, nõuab nende lubamatute mereröõwlitegewuse juhtude otsustawat selgitamist ja süüdlaste karistamist. Walitseb üldine weendumus, et kõik laewade põhjalaskmised ja kallaletungid on toimitud Itaalia allweelaewade poolt. Ka ei usuta siin, et sügawpommide abil oleks suudetud häwitada miiniristleja „Havocki" ründaja. Weepinnale ilmunud õillaigud wõisid olla lastud allweelaewa poolt just meelega — jälgijate eksiarwamisele wiimiseks.

Inglise ajalehed eranditult süüdistawad Itaaliat allweelaewade rünnakutes. Näidatakse, et need wahejuhtumid ähwardawad uuesti muuta Itaalia-Inglise wahekorra äärmuseni terawaks.

„Times" kirjutab: Ainuke õige tee niisuguste wahejuhtumite puhul on — sundida ühel neist piraadilaewadest kiskuma eest maski, kuna saladuse paljastamine on hädawajaline. Kriipsutatakse weel alla, et ei Valencia ega Franco walitsusel ole selliseid allweelaewu, mis oleksid wõimelised niisugusteks kangeteks rünnakuteks.

„Daily Herald" toob interwjuu allweelaewa poolt põhja lastud Nõukogude auriku „Timirjäsewi" kapteni Rinkupiga, kes on kõhklematult teatanud, et laewa põhjalaskjaks oli Itaalia allweelaew. See teade ainult kinnitas Londonis juba lewinud weenet, et Wahemeres piraaditsewad just Itaalia laewad.

Edasi Londonis on lewinud kuuldused — ja neid kinnitab ka „New York Herald" — et Inglise sõjalaewad Wahemeres olewatki juba ilma pikema lärmita uputanud mõned allweelaewad. Esialgu admiraliteet neid jutte eitab; kuid kinnitab, et sõjalaewadele on antud käsk ründawaid allweelaewu kohelda kogu halastamatusega.

Pariisi „Excelsior" kirjutab: „On ainult kaks wõimalust: kas Itaalia andis oma allweelaewu Franco käsutusse, kes neile pani oma meeskonnad, wõi siis tegutsewad Itaalia allweelawad ise Salamanca walitsuse ülesandel. Esimesel juhul on rikutud Londonis sõlmitud mittewahelesegamise lepingut, teisel juhtumil aga on rikutud rahwuswahelisi õigusnorme üldse."

Moskva lehed süüdistavad Itaaliat

Kõigis Moskwa suuremates lehtedes on asutud süüdistama Itaaliat, et wiimase allweepaadid ründawad Wene laewu ja lasewad neid põhja.

Salamanca walitsuse pressibüroo awaldas ametliku teadaande, milles öeldakse: Hoolimata ajakirjanduse wastupidistest kirjutustest, ei ole kallaletung Briti miiniristlejale „Havockile" Hispaania rahwuslaste allweelaewa poolt toime pandud. Rahwuslaste laewastik on saanud kindla käsu mitte rünnata wõõraid laewu. Päälegi Briti miiniristleja Havock" on oma rüütelliku käitumisega paljude hispaanlaste suhtes ära teeninud Hispaania rahwuslaste suurimat austust ja lugupidamist.

Ei ole mitte esimene kord, et mittewahelesegamise komitee wõi Rahwasteliidu nõukogu kokkutuleku eel punased püüawad tegudega, mis wääriwad suurimat hukkamõistmist, mürgitada rahwuswahelist õhkkonda ja takistada tekkimast woolusid Hispaania rahwuslaste kasuks. Briti suursaatkonna pommitamine lennukeilt, Prantsuse reisilennuki ründamine, Itaalia kaubalaewale ja Saksa soomuslaewale kallaletungimine, samuti Biskaya walitsuse arhiiwidest leitud dokumendid annawad põhjust arwata, et Briti miiniristleja wastu toime pandud kallaletung on uueks manööwriks wõidetud waenlase poolt, kes oma meeleheites püüab laiendada konflikti ala, selle asemel, et tingimusteta kapituleerimise teel wõimaldada tagasitulekut oma kodudesse meestele, keda ta on wiinud purustawale lüüasaamisele.

Riigiwanem K. Päts asus riigihoidja-ametisse.

3. sept. 1937. a. kell 14.45 asus K. Päts riigihoidja ametisse ja kirjutab alla oma esimesele käskkirjale.

Eesti võitis Leedu 4:0

Homme uus mäng lätlastega

Kaunases Balti jalgpalliturniiril peeti pühapäewal wõistlus Eesti ja Leedu wahel. Selle wõistluse wõitis Eesti 4:0, poolaeg 3:0. Esimene poolaeg kuulus paremuse mõttes siiski Leedule, kuid leedulased ei suutnud wärawaid realiseerida, Eestil oli aga kolm wärawawõimalust ja kõigist saadi ka wäraw. Teisel poolajal oli ülekaal Eestil, kuid siis saawutati ainult üks wäraw.

Esimene wäraw tuli juba 3. minutil Siimensoni löögist. 14. minutil näis Leedul olewat surmkindel wiigiwäraw, aga kuidagi kohalerutanud Parbo suutis nagu imewäel wärawa likwideerida. 22. minutil lõi Eesti kaitse Peterson 30 meetrilt wabalöögiga ootamatult 2:0 ja 37. minutil Sillandi Kuremaalt söötu saades lõi wiiwitamatult 3:0.

Teise poolaja wäraw tuli juba 5. minutil. Kaljo tahtis sööta oma naabrile, kuid jalg kuidagi wääratas ja sööt läks — wärawasse! See wäraw tuli kõigile ootamatult ja Leedu wärawawaht ei asunud püüdmagi. Edasi enam seisus muutust ei tulnud.

Teatawasti Läti wõitis Leedu 5:1, nüüd Eesti samawõrdselt 4:0. Paremuse otsustamiseks mängiwad homme õhtul Kaunases Eesti ja Läti weel ühe, seekord juba otsustawa matshi.

Eesti-Läti mängisid 1:1

Lätlased esimesel poolajal juhtisid, Eesti teisel poolajal ei suutnud võita

Laupäewa õhtul Kaunases Balti jalgpalliturniiril Eesti ja Läti mängisid wiiki 1:1. Sealjuures läksid lätlased esimesel poolajal ühest läbimurdest juhtima 1:0. Teisel poolajal oli Läti kasutada 11-meetri karistuslöök, kuid selle püüdis Tipner meisterlikult. Natuke aega hiljemini Kuremaa lõi karistuslöögist pääga 1:1. Läti meeskond mängis wäga fouliriikalt ja wahekohtunik Frankenstein Austriast pidi lätlasi paluma, et nad eestlaste ees wabandaksid. Teisel poolajal olid estlased ülekaalus, kuid eduriwi siiski polnud suuteline saawutama wõiduwärawat. Publikut oli wõistlust jälgimas üle 800 ja leedulaste sümpaatia eranditult kuulus Eestile.

Mis puutub Läti—Leedu mängu, siis on sel wõistlusel leedulased olnud isegi wäljamängus ülekaalus, kuid lätlased osanud kasutada ära wõimalusi ja neil õnnestus leedulasi wõita 5:1. Eile õhtul oli Eesti—Leedu maawõistlus.

Toetus väikemaapidajatele-mesinikele

Wäikemaapidajate koja poolt on töötatud wälja juhtnöörid wäikemaapidajatele preemia maksmiseks mesilaste pidamisel. Mesilaspere kohta makstakse toetust kuni 10 krooni pere kohta kuid mitte üle 30 krooni majapidamise kohta. Majapidamised, kes soowiwad saada toetust, peawad esitama wäikemaapidajate kojale wastawa soowiawalduse hiljemalt 1. märtsiks.

Surmatakse lastekodu juhatajaid

„Leningradskaja Prawda" teatel on Leningradis maha lastud 2 lastekodu juhatajat sellepärast, et nad on mürgitanud lastekodude kaswandikke.

Raske raudteeõnnetus Saksamaal

Holtzheimist teatatakse, et sääl libises üks raudteerong seletamatuil põhjusil raudteelt. Wedur ja 3 wagunit purunesid. Surma on saanud 14 isikut ja haawata 41, neist 16 raskesti.

Soome võitis Inglismaa

Soome-Inglismaa maawõistlus kergejõustikus Helsingis lõppes Soome suure wõiduga 92:67. Parimad tulemused saawutati odaheites. Matti Järwinen wõitis odaheite seeaastase parima tulemusega 76,47 meetrit, 2. Nikanen — 73,10 m. Kolmandaks jäänud inglane saawutas 59,61 meetriga uue Inglismaa rekordi. Weel saawutati uus Inglismaa rekord 5000 meetri jooksus. Selle wõitis soomlane Mäki 14.31,0, teine Ward, Inglise, 14.31,6 min., mis uus rekord. Olümpiawõitja Salminen jäi 3. kohale. 400 meetris wõitis soomlane Brown ajaga 47,7, kuid teiseks tulnud soomlane Tammisto jooksis uue Soome rekordi — 48,2 sek., 100 meetris said inglased kaksikwõidu, mis oli ka nende ainuke kaksikwõit, wastawalt aegadega 10,6 ja 10,7 sek.

Terved puhtad hambad

Katsetage korraks Orto uudishambapastaga. See puhastab hambaid hoidvalt ja jätab suhu meeldiva värske tunde.

Suur tuub ainult 33 senti

Orto keemiatehased Tallinnas

Soome viies jalgpallikaotus

Eile Helsingis peetud jalgpalli maawõistlusel Norra wõitis Soome 2:0. See on Soomel tänawu 5. maawõistlus ja wastawalt sellele ka wiies kaotus, päälegi on kaotatud kõik wõistlused „kuiwalt".

Pärnu „Kalev" lõi Tallinna „Kalevit"

Pärnus peetud jalgpalliwõistlusel Pärnu „Kalew" lõi kiiduklassi nimekaimu Tallinnast 4:2, kusjuures tallinlased küll esimese poolaja lõppedes juhtisid 2:0.

Rootsi ehitab sõjalaevu

Rootsi merewäe asjatundjate komisjon esitas reedel walitsusele kawa uute sõjalaewade ehitamise kohta. Selle järele tuleb 1938—1942. a. ehitusele kolm 8000-tn. soomuslaewa, 4 torpeedopaati, 3 rannakaitse allweelaewa ja 1 allweelaewade saatelaew. Kõik nimetatud laewad ehitatakse Rootsi konstruktorite poolt. 12 kiirpaati tellitakse wälismailt. Ehituskulusid hinnatakse 180 miljonile kroonile. Uute laewade ehitamine olewat hädawajaline, kuna 36.000 tn. sõjalaewu on juba tulewal aastal wananenud. Edasi teeb komisjon ettepaneku weel kahe miiniristleja ehitamiseks. Komisjoni arwates tuleks tulewikus määrata Rootsi läänerannikú kaitseks 2 ristlejat, mõned miiniristlejad, torpeedopaate ja allweelaewu.

Mussolini Saksa sõjaväe manöövritele

Mussolini külastab lähemal ajal Saksamaad. Sel puhul wõtab ta osa ka suurest Saksa sõjawäe manööwrist. Üksikasjalik Mussolini külaskäigu kawa ei ole weel koostatud.

Leningradis vangistati inglane

Wene wõimude poolt wangistati Leningradis inglane Robert Bell. Teda süüdistatakse salakuulamises. Bell teenis Leningradis üle seitsme aasta ühes kohalikus telefoni- ja telegraafiaparaatide wabrikus. Mõni tund enne tema wallandmist wabrikust olewat lastud maha 10 sama wabriku töölist. Inglise suursaatkond Leningradis on astunud energilisi samme täie selguse saamiseks selles loos.

Riigijuhtide tutvumisreis Virumaa tööstusrajooni.

Täna hommikul kell 9 sõitsid riigihoidja K. Päts, sõjawäegede ülemjuhataja kindral J. Laidoner, wabariigi walitsus terwes koosseisus ja riigikontrolör Wirumaale tutwumisreisile säälsete tööstustega. Külastatakse Aserit, Püssi jõujaama, Kiwiõli ja Kohtla põlewkiwikaewandusi ning tööstusi. Õhtuks jõutakse Tallinna tagasi.

Marokos likvideeriti rahutused

Prantsuse Marokos Meknes'is puhkenud rahutused on likwideeritud. Kokkupõrkel sõjawäega sai surma 10 pärismaalast. Haawata on saanud 25 pärismaalast, 16 sõdurit ja kolm politseinikku. Politsei on wangistanud 20 isikut. Mujal Marokos rahutusi ei ole olnud.

Häid kergejõustiku tulemusi

Paides peetud kergejõustiku wõistlustel hüppas Kask kõrgust 3,72 meetrit, mis paremuselt tänawu kolmas resultaat Eestis. Samadel wõistlustel Mahlstein saawutas uue Järwamaa rekordi kuulitõukes 13,62 meetriga.

Pärnus Kreek tõukas kuuli 15,32 m, Tuju 14,31 meetrit ja Toomsalu hüppas kaugust 7,04 m ning jooksis 200 m 22,4 sek.

Tallinnas politseiwõistlustel Allik Wiljandi-Pärnu prefektuurist wõitis odaheite 57,01 meetriga ning teiseks tuli Räitsak samast prefektuurist 53,51 meetriga. Wiiding püstitas uue politseirekordi granaadiheites 66,53 meetriga, teiseks tuli Allik 62,60 meetriga.

Lõhkemata mürsud

Tihtipääle loeme ajalehtedes, et siin wõi sääl, päämiselt maakohtades, lapsed wõi täisealised on leidnud mingisuguse mürsu wõi metalltorukese ja uudishimust aetuna hakanud seda urgitsema. Leitud ese plahwatanud ja haawanud wõi surmanud inimesi. Kannatajaiks osutuwad päämiselt lapsed.

Eriti masendawad ja kohutawad tagajärgede poolest olid Wiimsi ja Skarjatina waldades mõni nädal tagasi asetleinud õnnetused, kus leitud mürskude lõhkemisel sai surma 6 last. Wiimsis said mõned haawatute abistajad raskekujulise wedelgaasimürgituse, sest siin lõhkenud inglise päritoluga mürsk sisaldas endas üperiiti.

Maailma- ja sellele järgnenud Wabadussõjast on möödunud 17—20 a., kuid siiski siin-sääl leidub weel praegugi tolleaja heitlustest päritolewaid mürske wõi muud laskemoona. Tol ajastul iga sõdur, haaratuna ajawaimust ja eeskujudest, tõi sõjawäljalt koju mälestusesemena wäliselt nii kauneid ja omapäraseid asju nagu seda on poleeritud mürsk wõi midagi muud selletaolist. Mõni kogus neid kollektsiooniks, asetades kappi wõi postamentidele, teadmata, et nende hulgas wõisid olla ka lõhkemata mürsud wõi nende osad.

Oli ka neid, kes selle laskemoonaga tegid wäikselt äri.

Mürske paisati sõjaajal lahinguwäljadele massiliselt ja nagu ikka ja alati jäi ka siis teataw osa neist lõhkemata.

Soine wõi rabane pind pole soodne lastud mürsu lõhkemiseks. Mõnikord libiseb lastud mürsk maapinnast wõi esemetest nii üle, et tema süüteseadis ei hakka töötama ja mürsk jääb terweks. Tähtsat osa mängib siinjuures ka süüteseadise kwaliteet. Wäliselt paistab nagu oleks kõik korras, kuid mürsu sees olewate süüteosade muutunud asendi tõttu wähimgi mürsu puudutamine wõib põhjustada plahwatuse. Sellest päämiselt ongi tingitud meil ettetulewad õnnetused.

Kodanike poolt leitud lõhkemata mürsud siinsääl satuwad laste kätte, kellel puudub teadmine nende ohtlikkusest. Ka laskemoonal on oma iga, mille lõpul ta kaotab oma püsikindluse. Lõhkeaine keemilise lagunemise wõi wälisõhuniiskuse mõjul häwinewad eeskätt laskemoona õrnemad kaitseseadeldised. Mürsk muutub aastatega ümbruskonnale ohtlikumaks.

Ajakirjanduses ilmunud teated leitud laskemoonast tingitud õnnetuste kohta peaks küllaltki selgitama rahwale seda ohtu, milline waritseb mürsu wõi kapsli leidjat, kui ta pole teadlik nendega ümberkäimises. Kahjuks aga on olnud sääraseid inimesi, kes leitud laskemoonaga on lubamata kombel ümber käinud, wisates seda kaewu, keldrisse wõi pööningule.

Lastud, kuid mitte lõhkenud wõi poolikult lõhkenud mürske wõib leida järgmisel kujul:

1) Mitte lõhkenud terwed mürsud pää- wõi põhjasüütajatega wõi ilma; 2) poolikult lõhkenud mürsud, milledel süütajad ja osa lõhkeainet plahwatanud; siin wõib esineda osa plahwatamata lõhkeainest segamini mürsukildudega; 3) mitte lõhkenud, kuid purunenud mürsud süütajatega wõi ilma, kusjuures osa lõhkeainet wõib leiduda lahtiselt segipaisatuna mürsukildudega; 4) üksikud maas lebawad süütajad.

Pääle nende wõib leiduda täiesti terweid laskmata mürske ja käsigranaate ühes kapslitega.

Kodanikel tuleks meeles pidada, et mürske, käsigranaate, süütajaid, kapsleid ja nende kilde ei tohi puudutada, ümber paigutada, korjata ja kanda. Igast lõhkemata mürsu, süütaja, käsigranaadi ja lõhkeaine leiust on leidja kohustatud teatama politsei, kaitseliidu wõi sõjawäewõimudele, märkides ära leiu asukoha tähisega.

Lõhkemata mürsud, käsigranaadid, süütajad, ja lõhkeained häwitatakse kohapääl asjatundja juhatusel ja järelwalwel.

Mürskude häwitamine sünnib purustamise teel wastawa lõhkeainega. Purustamiseks tarwitatawa lõhkeaine süütamist toimitakse lõhkepadruni ja kapsli abil, kasutades kapsli süütamiseks süütenööri wõi elektrisüütajat. Mürskude purustamisel paiskuwad mürsukillud laiali 50—800 m raadiusega, olenewalt mürsu suurusest ja kildude kujust.

Mittelõhkenud käsigranaatide häwitamiseks tarwitatakse samu wahendeid wõi tehakse lõhkemata käsigranaatide pääle petrooleumiga niisutatud halgudest tuli. Ka siin peab meeles pidama, et purustatawate käsigranaatide killud paiskuwad laiali 30—300 m raadiusega.

Mitte lõpuni põlenud käsigranaatide jäänused maetakse säälsamas maasse wähemalt 1,5 m sügawusele.

Sütikuta käsigranaat ei ole kardetaw; isegi püssikuulist tabatuna läheb ta harukorril põlema, põledes rahuliku leegiga. Sissepandud sütikuga põlemaläinud käsigrnaat on wäga kardetaw.

Põletamise teel häwitatakse ka käsigranaatide sütikud.

Lastud, kuid lõhkemata keemilised mürsud erinewad wäliselt teistest mürskudest waid süütajate poolest. Neid wõib ära tunda wilunud eriteadlane. Nad on täidetud mitmet liiki mürgiste wedelikega, millised mürsu lõhkemisel paiskuwad maastikule ja siin kiirelt wõi pikkamisi eraldawad endast mürgiseid aure ja gaase. Seepärast lõhkemata keemiliste mürskude häwitamisel peab arwestama tuule suunaga, häwitajad ise olgu warustatud gaasimaskidega.

Keemilised käsigranaadid ja püssigranaadid sisaldawad fosforit, pisargaasi ja wahest ka mürkainet. Lõhkemisel paisatakse sütikupesa põhja pressitud lõhkeaine mõjul mürkained maastikule laiali, kus tekiwad mürgised aurud wõi gaasid. Keemiliste käsigranaatide häwitamine wiiakse läbi keemiliste mürskude häwitamise reeglite kohaselt.

Lõpuks mõni rida wanade käsigranaatide sütikute lõhkemisest leidjate käes, mida meil juhtub õige tihti.

Sütik kujutab endast wask-, pronks- wõi alluminiumitorukest ehk põlwiktoru. Torukese ühes otsas seespool asub 1,5—2 gr raskune pauk-elawhõbekapsel. Sütik on wäga tundlik põrutustele ja löökidele, teda ei tohi hõõruda wõi paenutada. Lõhkedes käes wõib ta selle purustada randmest saadik ja paisata metallitükke kannataja näkku ja kehasse.

Pauk-elawhõbe säilitatakse tawaliselt wees, kus ta ei lahustu. Seega kapslite lebamine kaewus, kraawis wõi niiskes maas ei wähenda tema purustuswõimet. Leidja paneb kapsli tasku, kus see peagi wabaneb niiskusest ja on jälle plahwatuswõimeline.

Kapt. W. Mesipuu.

Esimesed helikroonika ülesvõtted

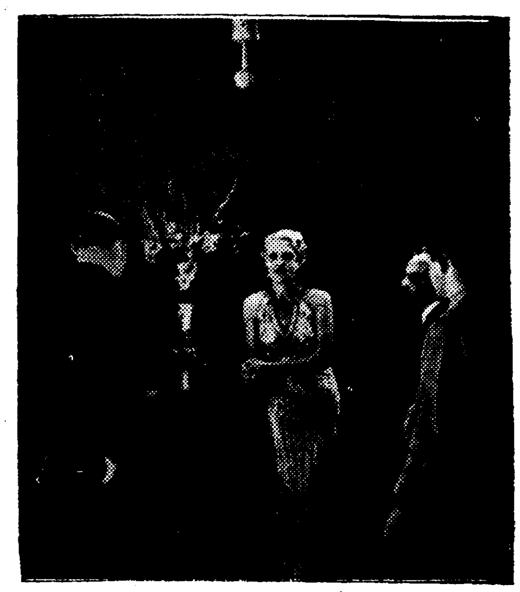

Tallinnas demonstreeriti Eesti Kultuurfilmi uue helikaamera töö esimesi tulemusi kitsamale ringkonnale. Demonstreeriti üleswõtteid „helistatult" meie wiimaseist sündmusist: põhiseadusele allakirjutamist wastawa seletusega, tuletõrje paraadi, laskurite saabumist Soomest jne. Nagu esialgsete hinnangute järele otsustada wõib, on Eesti esimene helifilm wõrdlemisi rahuldaw.

Pildil: E. Kultuurfilmi uue heliaparatuuri ees esineb üks esimesi soliste. Ülal laes ripub mikrofon.

Türi saatejaama jõujaama proovimine

Türi saatejaama jõujaam walmis juba mõnda aega tagasi, kuid jõujaama proowimine pole senini teostunud diiselmootori jahutuswee seadeldise puudumise pärast. Nüüd on aga jahutuswee seadeldise töödega jõutud lõpule ja jõujaama proowimist on loota lähemail päewil. Käesolewa nädala alul saabub kohale saksa firma montöör, kelle juhatusel toimubki jõujaama proowimine.

Eesti juhib Balti tenniseturniiril

Ühel ajal Balti jalgpalliturniiriga Kaunases peetakse Riias Balti turniiri tennises. Kohtawad Eesti, Läti ja Leedu mängijad. Täna hommikuni juhtis sellel turniiril Eesti 6 punktiga, teisel kohal on Leedu 4 punktiga ja kolmandal Läti 3 punktiga. Täna ei mängita, turniiri lõpp on homme. Seni on eestlastest wõidukad olnud Lasn, Meier, Kree ja Kuus, kuna Tomberg kaotas ühele lätlasele.

Välisminister dr. Fr. Akel Poolas

Poola lehed rõhutavad, et Eesti-Poola sõprust ei tumesta ükski lahkheli

Reedel kell 4 p. l. sõitis meie wälisminister Fr. Akel abikaasaga ja poliitilise osakonna direktori R. Kaasikuga külla Poolasse. Tallinna jaamas olid neid saatmas pääministri asetäitja K. Eenpalu, wälisministri abi A. Rei, Poola saadiku k. t. Tyszka j. t. diplomaate ning wälisministeeriumi kõrgemaid ametnikke.

Warssawist teatatakse, et Eesti wälisminister Akel on annud interwjuu Poola telegraafiagentuuri esindajale Tallinnas. Jutuajamises on wälisminister muuseas öelnud: Poola-Eesti suhted on alati olnud kõige paremad ja miski asi ei ole kunagi tumestanud wastastikust arusaamist mõlema maa wahel. Mõlema maa wälisministrite wastastikused külaskäigud on juba saanud traditsioonilisteks.

Dr. Akel on awaldanud oma rõõmu selle üle, et tal on wõimalus uuesti kohata Poola wälisministrit Becki, kes on arendanud nii silmapaistwat tegewust rahwuswahelisel alal. Dr. Akel on weel lisanud, et eelseisew külaskäik annab talle juhuse arutada Beckiga sõbralikus õhkkonnas rea küsimusi, mis ühiselt huwitawaid mõlemaid maid.

Samal ajal Eesti saadik Warssawis Markus on annud interwjuu „Expreß Poranny" esindajale, öeldes muuseas: Eesti wälisministri Akeli külaskäik Warssawis peab toonitama seda südamlikku sõprust, mis ühendab Poolat ja Eestit iseseiswuse esimestest päewadest saadik. Meie wahel ei ole kunagi olnud ega ole ka praegu mingisugusid waadete lahkumiekuid. Miski asi ei lahuta meid. Meil on ühed ja samad huwid Balti basseinis. Mõlemad maad taotlewad rahwaste rahulikku koostöötamist. Eesti, nagu Poolagi, suhtub eitawalt waenlikele ideoloogilistele blokkidele, mis ähwardawad tuua uut sõda. Akeli külaskäik Warssawi tähendab ühtlasi Eesti poolehoidu Poola sisemisele ülesehitustööle, tema poliitikale ja tema positsioonile Euroopa esimeste riikide reas. See külaskäik kõwendab weel rohkem Eesti-Poola sõprust.

Walitsusmeelne leht „Kurjer Poranny" awaldab teise artikli oma Tallinna erikirjasaatjalt, kes kirjutab muuseas: Sõprus, mida Eesti on näidanud Poola wastu, tuleb südame põhjast. Eesti-Poola sõprus kestab juba 17 aastat. Seda wennalikku sõprust ei ole miski tumestanud üheksi silmapilguks.

Mööduka parempoolse wastasrinna leht „Kurjer Warszawski" kirjutab, et Poola Balti-poliitika arenemiskäigus on Poola suhted Eestiga arenenud erilise sõpruse tähe all. Parempoolse wastasrinna „Warszawski Dziennik Narodowy" analüseerib artiklis „Eesti iseseiswuse sünd" mitmesuguseid ootamatuid sündmusi enne Eesti iseseiswuse saawutamist. Wõitluses iseseiswuse eest on suured teened kindral Laidoneril.

Laupäewa hommikul kell 6 jõudis wälisminister Läti-Poola piirile, kus teda wastu wõtmas oli Poola wälisministeeriumi nõunik Koscialkowski. Ministrile oli Poola piirile wastu saadetud eriline salongwagun. Turmondis terwitas wälisministrit kohaliku garnisoni ülem ja jaama komandant, kes tuntud suure eestlaste sõbrana.

Warssawis wälisminister lahkus rongilt pääjaamas, mis oli ehitud Eesti ja Poola lippudega. Jaamas terwitasid wälisministrit Poola wälisminister Beck abikaasaga, ministriabi krahw Szembek, Poola asadik Eestis Przesmycki, Eesti saadik Warssawis J. Markus, palju teisi kõrgemaid ametnikke ja ajakirjanikke. Laupäewa õhtul oli Eesti wälisministri auks dinee, päewal lõuna krahw Szembeki juures ja õhtu weedeti Eesti saatkonnas.

Poola perekonna õnn Rakveres

Perekond sai teada 21 aastat jäljetult kadunud isast

Neil päewil sai Rakweres elaw poola naine Emilie Wischenewsky teate, et tema mees Stanislaus Wischenewsky elab. Naine oli otsinud meest taga 1916. aastast alates, seega 21 aastat.

Wischenewskyte perekond elas maailmasõja ajal Leedus. Kui aga lahingud algasid nende kodu lähedal, põgenes Emilie Wischenewsky oma 5 lapsega Lätimaale ja säält edasi Eestisse, jäädes peatuma Rakweresse. Stanislaus Wischenewsky pidi oma perekonnale järele sõitma hiljem. Kuid Eestisse jõudes ei saanud perekond tema kohta enam wähemaidki teateid.

Lapsed olid Eestisse jõudmisel kõik wäikesed. Wanem poeg Jan on praegu 25-aastane ja teenib Kundas, tütar Sofia on 25-aastane ja tütar Maria 18-aastane. Mõlemad elawad Rakweres. Poeg Anton on 23-aastane ja elab Tallinnas. Lastest on Jan astunud Eesti kodakondsusse. Poola keelt waldab lastest waid Maria. Kuna nad oma isast midagi ei mäletanud, siis lastel tekkis selle kohta üldse kahtlus, kas neil ongi seaduslik isa olemas.

Emilie Wischenewsky otsis oma kadunud meest taga saatkondade ja kiriku kaudu. Poola saatkonna kaudu saigi ta nüüd teate selle kohta, et mees elab. Ka mees oli Poolas ja Leedus otsinud taga kogu aeg oma perekonda. Arwatawasti sõidab ta nüüd lähemal ajal Eestisse perekonna juure.

Imearst ministritoolil

Mida kõnelevad Jaapani ajalehed praegusest Jaapani valitsuse siseministrist?

Tokio ajalehtedes kirjutatakse imelikke lugusid praegusest siseministrist Jaapani walitsuses. Praegune siseminister Baba oli Hirota walitsuses rahaministri kohal ja kutsus wälja suure rahulolematuse kaubanduslikes ringkonnis sellega, et keeldus wastu tulemast sõjawäele relwastuse suurendamise alal. Praeguses würst Konoe walitsuses on Baba siseministriks.

Oma populaarsust pole Baba omandanud mitte poliitilisel alal, waid imearstina. Ühe Tokio suurema ajalehe teatel wõiwat Baba haigeid terweks teha isegi nendesse puutumata. Sama leht teab jutustada järgmise juhtumi:

Hiljuti Jaapani põllutööminister krahw Arima wigastas oma jalga ja sai põrutada trepilt alla kukkudes. Baba sellest kuulda saades, siirdus otsekohe oma kolleegi juurde. Astudes tema magamistuppa, luges Baba waljuhäälega mingit sakramentaalset fraasi. Kohe tundis minister Arima end terwena. Walu kadus nagu pühitult.

Teine ajaleht teatab umbes samasugusest juhtumist, kus Baba arstinud terweks wälisminister Arita, kes kannatanud sagedate minestushoogude all. Ühe wälissaadiku abikaasa pärinud kunagi Babalt, et millega ta seletab oma imearsti wõimeid, kuid minister põigelnud otsekohese wastuse andmisest kõrwale.

UUSI RAAMATUID

Helmi Põld: „SÕDURIKAST". Jutustus. O.-Ü. „Noor-Eesti Kirjastus". „Rahvaraamat" nr. 1/2 (13./14.). Hind 2 krooni.

„Sõdurikast" on jutustus ühe tuntud eesti perekonna esivanemaist 4—5 põlve tagasi pärisorjuse ja teoorjuse taustal. Jutustuses kõneldakse noorest eestlasest-teoorjast Jegorist, kes teenib oma väeteenistusaega tentsikuna Peterburgis baltimõisnikust ohvitseri juures, ja kes peksetakse see eest oma ülemuse nähes poolsurnuks, et tahab oma isandat tagasi hoida ulaelu elamast. Pääle selle jatkub tegevus Eestis, kus Jegor paraneb, on esialgu mõisa öövahiks ja saab hiljemini talupidajaks, kellena veedab oma elu õnnelikult lõpuni.

„TALUPERENAINE" NR. 9. Sisu: Kaks garnituuri polstermööblit — N. Espe. „Taluperenaise" kaanepildi raamimisest — N. Espe. Aedhortentsia — M. Kauri. Lapse mälestuseraamatust elulookavandist — J. Nõu. Viisakus ja seltskondlik käitumine — E. Treffner. Keev vesi ja seebikivi — H. Paglant. Panipaikadest köögis. M. Kauri. Miks lõhkevad tomatid — V. Köpp. Söögisedel. Hoidiseid. Toiduretsepte jne. jne.

Käsitöö ja rõivastuse osas. Mantleid. Kleite. Põlli. Pluuse. Lasteriideid. Kleite tüsedemaile. Setu tikandiga laudlina. Heegeldatud esemeid. Tikituid laudlinu. Koolilaste vormiriietusest.

Kudumine: Päevatekk uute põimimisvõtetega. A. Oeste. Värvilisel kaasandel: piludega aknaeesriie; pind- ja narmaspõimetega padi, jooneline kattevaip või ukse eesriie.

Kaasas: Rühm kangakudumistöid värvitrükis. Lõike- ja mustrileht, ning „Laste Maailm".

Priit Linnus: „SULANE POOLAST". „Sulane Poolast", nagu ta nimigi osutab, on ajakajaline naljamäng.

Mängimiseks on see naljamäng sobiv eriti maalavadel segaeeskavaga piduõhtutel. Ja seda just oma lihtsate dekoratsioonide ja vähese tegelaste arvu tõttu. Lõpp-kokkuvõttes peab ütlema, et „Sulane Poolast" näib kõigi ennustuste ja eelduste kohaselt kujunevat algava hooaja üheks menukamaks rahvatükiks. Ja seda täie õigusega, sest autor on oma uudse ainevallaga rikastanud meie näitekirjandust tänuväärse teosega.

Looming nr. 6

Sisuks: J. Sütiste: Luuletusi. K. A. Hindrey: Sigtuna häving. Novell. K. Merilaas: Luuletusi. P. Kuuste: Lühijutte. H. Adamson: Luuletusi. A. Suik: Maroko igapäevasuses. Reisikiri. E. Hiir: Luuletusi. A. Aspel: J. Giraudoux dramaatika. Artikke. A. Sang: Luuletusi. A. Koort. Filosoofid omavahel. Artikkel. B. Kangro: Tuulelaule. J. Semper: Sõit fjordidesse. Ringvaade, arvustusi jne.

Sündmusi Põltsamaalt

Kaklus sünnipäewal. Pargi tn. nr. 2 elutsew August Timps pidas oma korteris sünnipäewa, kuhu kutsumata külalisena Pikk tn. 10 elutsew Erich Pääsuke ühes oma wabaabielu naise Marta Rebasega tuli. Mingi wana wiha pärast oli Pääsuke tunginud Timpsile kallale, millepärast Timps oli sunnitud pöörama abisaamiseks politsei poole. Pääsukese politseisse toimetamisel segasid end politsei tegewuse wahele Marta Rebane ja esimese isa Jaan Pääsuke. Nüüd toimetati kõik politseijaoskonda ja neile koostati protokoll joobnud olekus rahurikkumises ning paigutati wäljamagamiseks politseiarestimajja.

Wargus restoranis. Pikk tn. nr. 10 elutsew Albert Pääsuke awaldas politseile, et kesööl 4/5. septembrbil s. a. warastatud temal „Eeriku" restorani puhkewetiruumis kuuetaskust ära 15 krooni raha. Warguses süüdistab ta warguste pärast mitmel korral karistatud Ain Wainolaidi, kes ka kriminaalpolitsei poolt wahistati.

Sama Pääsuke kurtis kriminaalpolitseile ka teisest warguse loost, mis tal toimitud Tartus. Wõitnud Põltsamaal kaardimänguga suurema summa raha, sõitnud ta Tartu pummeldama, kus tal kellegi tundmatu isiku korteris ja „tundmatu tütarlapsega" magades warastatud ära 10 krooni raha.

Kaardipõrgu Põltsamaal. Koostati protokoll Albert Pääsukesele, Aleksander Schneiderile, Julius Parwele, Albert Raukasele ja Ott Abelile, kes Heino Relli korteris mänginud raha pääle „kahtkümmendühte".

Warastati kingad. Jõgewa mnt. nr. 20 elutsew Amanda Must awaldas kriminaalpolitseile, et 4. septembril s. a. warastatud temal ta korteri hoowilt sinna kuiwamapandud kingad ära. Kahju 5 krooni.

Äparduud kanawargus. Ühel wiimasel ööl kuulsid Põltsamaal K. Pätsi tänawal nr. 49 lakas magawad majaelanikud all tallis kana kaagutamist. Walgustanud elektrilambiga talli ja nähti, et sellest wäljub waras, kaagutaw kana kaenlas. Alarmeeriti terwe majaelanikkond ja hakati waraft taga ajama, kuid sellel läks korda põgeneda. Kana oli ta aga aeda lahti lasknud, kust see hommikul kätte saadi.

Belgia rahaminister van Zeeland, kes astus tagasi Belgia walitsusest.

Roosevelt kaotab 1.156.644 paragrahvi

Ameerika ühendriige president Roosevelt hakkab teostama suurt reformi Ameerika ühendriige seadusandluses. Nimelt on ühendriige seadustesse jäänud suur hulk paragrahwe, mis tänapäewal on oma igasuguse mõtte kaotanud, kuid paberlikult kiiski weel maksawad. Säärateid seadusi on kokku 1.156.644 paragrahwi, nende hulgas näiteks säärateid koomilisi, nagu: trammiwaguni aknast ei tohi jahti pidada, magamistubades peab wooditе wahe olema wähemalt pool meetrit jne. Nüüd president tahab need paragrahwid kõik kaotada.

Raske autoõnnetus Tartus

Pühapäewal juhtus Tartus raske liiklemisõnnetus, mis nõudis ohwriks 2 inimelu ja haawaq 3 isikut. Pääle selle said mitmed isikud kriimustusi.

Suures liiklemise teerises Wiljandi omnibus „W-50", mida juhtis Nikolai Sügaw, Uueturu ja Wõidu tänawate nurgal pörkas kokku risti üle tänawa sõitwa taksoautoga. Wiimane saadud hoobist läi wirri ning paiskus küljeli. Pörke tagajärjel mõned bussisolijad langesid hoost paisatuna juhile pääle, mille tõttu juht kaotaq wõimaluse juhtimiseks ja omnibus jookis üle jalgtee wastu seina, kusjuures wastu seina litsuti furnuks Tallinnas, Koplis Wene-Balti tehastes elaw Liisa Mets ja Narwas, Kooli tän. 8 elaw Albertine Sawi.

Õnnetuse läbi said weel haawata Tartu Kaubapanga juhatuse liige Rudolf Andre, kellel murdunud mõlemad wasaku jala luud, ja surmasaanud Liisa Metsaga kaasasolnud Elfriede Wahar Tallinnast ja Porkuni wallast Lepiku talust pärit Ewald Lehtmets. Kergemaid kriimustusi said weel mõned isikud.

Liisa Mets oli 46 aastat wana ja leski, Albertine Sawi 41 aastat wana ja abielus.

Georg Oselein surnud

Kauaaegne riigimaadeameti juhataja suri 3. aprillil südamerabandusse. G. Oselein on sündinud Taageperas 23. jaanuaril 1892 aastal ja lahkus seega parimas meheeas. Walga realkooli lõpetas 1913. aastal ja selle järele Riia politehnikumi. Wõttis osa Wabadussõjast ja oli maareformi läbiwiimisel juhtiwaks ametnikuks põllutööministeeriumis. Wiljandimaa riigimaade ülemaks oli ta 1924. aastal. Sellelt kohalt nimetati ta riigimaadeameti juhataja.

Paul Keres asus võistlusreisile

Eesti populaarseim maletaja Paul Keres sõitis Semmeringi, kus algab male suurturniir, millest wõtawad osa peaaegu kõik maailma ekstraklassi maletajad.

Jaapan tahab siiski korraldada olümpiamänge

Tokiost teatatakse, et Domei agentuur lükkab ümber wälismaal lewinud kuulduse, mille järele Jaapan katkestawat 1940. aasta olümpiamängude ettewalmistustööd. Need kuulduse olewat tekkinud Jaapani praeguse seisukorra walesti tõlgitsemisest. Jaapanil polewat mingit põhjust katkestada ettewalmistustöid kolm aasat enne tähtpäewa.

Esimene lend metsapraakereid

Metsapraakerite kursuse lõpetasid neil päewil 14 noormeest. Kursus algas möödunud sügisel ja kestis seega ligikaudu aasta. Kursusest osawõtjad olid lõpetanud warem Woltweti metsakooli metsnike klassi. Õppetegewuse lõppedes määrati kõik praakerid kohtadele.

Ussipundar Genfi kohwikus

Ühes suuremas Genfi kohwikus leidis neil päewil aset wahejuhtum, millest kõneles terwe linn.

Kohwikusse astus sisse keegi talunik ja asetas enda kõrwale toolile mingi mitte just puhta koti. Ettekandja nõudis, et mees selle koti kohwikust kõrwaldaks. Wõõras aga keeldus seda tegemast. Sellepääle ettekandja haaras ise koti kätte, kuid wõõras hüüdis:

— Ettewaatust! Siin sees on mürgised maod!

Wahejuhtum meelitas ligi mitmeid uudishimulikke. Nende hulgas leidus inimesi, kes tahtsid tingimata näha oma silmaga mürgiseid madusid. Talunik lehitas õlgu ja awas kotisuu. Silmapilkselt ronisid kotist wälja 12 ussi. Kohwikus tekkis enneolematu paanika. Külalised püüdsid põgeneda tõugates ümber toole ja laudu. Wõõral läks enne tükke aega, kui ta suutis maod kotti tagasi toimetada. Selle toimingu juures sai ta ise sõrmest hammustada. Ta kaotas mõne minuti jooksul meelemärkuse ning tuli toimetada haiglasse sanitaarautol.

Maod oli mees püüdnud Genfi laboratooriumile ja tulnud weidi jalgu puhkama kohwikusse.

Surmaotsused Vene kolhoosides

Leningradi oblasti kolhooosides on põllumajanduslik toodang langenud 2—3 korda

Nagu Wenemaalt tulewad teated kõnelewad, on nüüd areteerimistega Nõukogude Wene sõjawäes, töostuses, riiklikes ettewõtetes jne. jõutud juba põllumajandusalale. Leningradi ringkonnas on wiimasel ajal põllumajandus filmatorkawalt läinud tagasi ja selletõttu on areteerimistega ja „puhastustööga" alustatud siin. Süüdistatakse rajoonide täidesaatwate komiteede esimehi, sekretäre, agronoome ja teisi juhtiwaid tegelasi. Süüks loetakse tegewuse arendamine, mis taotleb kolhooside häwitamist ja püüab jalule seega seada suurmaapidamist ja kapitalistlikku korda. Seda olewat tehtud Trotski ja Jaapani ning Saksa spiioonide näpunäidete järele.

Leningradi oblastis on likwideeritud eelmises järjekorras Ostrowi rajooni täidesaatew komitee ühes tehniliste jõududega. üheksa isikut siin mõisteti erakorralise kohtu otsusega surma. Järgnes analoogiline protsess Krasnogwardeiski rajoonis, kus surma mõisteti 8 isikut. Edasi tuli järg Nowgorodi rajooni kätte, kus surma mõisteti 9 isikut. Kõik surmaotsused on wiidud täide. Hukatute hulgas on olnud ka eestlastest kommunist Walge ja kaks soomlast.

Praegu sisekomissariaadi poliitiline ametkond toimetab nurimisi ka teistes rajoonides, kus lähemal ajal on jälle oodata kohtuprotsesse uute surmaotsustega. Wene ajakirjandus käsitab neid kolhoosides tegelaste protsesse suure üksiklasjalikkusega ning arutab küsimusi küll juhtkirjades, küll joonealustes.

Surmamõistetud on kõik wanad kommunistliku partei tegelased, kes juhtiwatel kohtadel olnud aastaid. Tõuke nende süüdistamiseks ja surmamõistmiseks on annud wene lehtede teadetel asjaolu, et põllumajanduslik seisukord Leningradi oblastis olewat katastroofiline. Paljudes kolhoosides olewat toodong langenud 2—3 korda. Selles olewat süüdi parempoolne liikumine, mis laialt maad wõtnud wene külades.

Mandshuokolased ühinevad hiinlastega

Shanghais jaapanlased pommitavad edasi hiinlaste seisukohti

Shanghaist tulewad teated kõnelewad, et Mandshukuo teine diwiis Põhja-Tschaharis olewat täies koosseisus ühinenud Nankingi wägedega.

Shanghais 9 Jaapani lennukit käisid pommitamas hiinlaste seisukohti ja tegid hiinlastele Põhjawaksali piirkonnas palju kahju. Üks jaapanlaste lennuk tulistati hiinlaste poolt alla. Kümmekond pommi on lõhkenud Ühendriige merejõudude pääkorteri lähedal, mille tõttu üks Jaapani ohwitser käis ameeriklaste ja inglaste juures wabandamas.

Täiendawalt selle pommitamise kohta tähendatakse, et lennukid laskusid õige madalale ja tulistasid kuulipildujaist. Eksinud kuulidest sai kaks inimest surma ja umbes 50 haawata. Haawatute hulgas on ka kaks wälismaalast. Prantsuse kontsessiooni territooriumil sai üks inimene surma ja umbes 30 haawata. Kõik ohwrid on hiinlased.

Üks Jaapani miiniristleja pommitas Amoy sadamat, kuid sunniti Hiina ranna patareide poolt tagasi tõmbuma, nagu Hiina allikatest teatatakse.

Hiina suursaatkond Londonis teatab, et kõik kaabliühendused Hiina ja läänepoolse maailma wahel on täielikult katkenud, sest Jaapani sõjalaewad olewat kõik kaablid läbi lõiganud.

Tokio teadetel Kalganis seati ametisse Lõuna-Tschahari walitsus, kes on täiesti rippumatu Nankingist. Sellele walitsusele olewat määratud nõuandjaks mitu jaapanlast ja walitsuse wõimkonda kuuluwat Lõuna-Tschahar, kus elawad hiinlased. Põhja-Tschahari küsimus otsustatawat hiljemini. Uus walitsus tahtwat pidurdada punaste sissetungi Schansi prowintsi põhjapoolsest osast.

Tokios toimus Jaapani saadikutekoja pidulik awamine. Keiser, kes kandis sõjawäemundrit, luges ette keiserliku reskripti, milles öeldakse: Meie suurimaks mureks on alati olnud jalule seada Kauges Idas rahu ja stabiilset seisukorda. Jaapan on seda eesmärki püüdnud saawutada koostöös Hiinaga. Meie kahetseme wäga, et Hiina ei ole Jaapani tõelisest püüetest aru saanud, waid on ilmutanud prowokatsioonilist käitumist, mis on wiinud praeguse wahejuhtumini. Meie sõdurid näitawad nüüd oma truudust ja wahwust, hoolimata arwutuist raskusist, et Hiinale meele tuletada minewiku õpetusi ja jalule seada kindlat rahu Kauges Idas. Meie loodame, et meie alamad püüawad kõigiti kaasa aidata nende eesmärkide saawutamiseks.

Saadikutekoda on erakorraliselt kokku kutsutud erakordsete rahanduslike ja majanduslike abinõude hääkskiitmiseks, mis on saanud tarwilikuks waenulise tegewuse laiendamise tagajärjel Hiinas. Lisaeelarves nõutakse suuri summasid sõjaliste operatsioonide teostamiseks Hiinas. Selle tagajärjel tõuseb Jaapani riigiwõlg ühe kolmandiku wõrra. Rahanduslikud ringkonnad jälgiwad murega walitsuse rahanduspoliitikat.

Pildid Hiina sõjast.
Tavaline tänavpilt Shanghai eeslinnades: kõikjal langenute laibad ja marssivad sõdurid.

Vene lennukid Hiina sõjas

Tokiost teatab Domei agentuur, et usaldusväärsetest allikatest saadud teadete järele Shanghai rindel wõitlewad 39 lennukit Nõukogude Wene päritolugа ja Nõukogude Wene lendurite juhtimisel. üks Wene lenuwäe-leitnant olewat 18. augustil peetud õhulahinngus Shanghai kohal saanud haawata ja hiljemini ühes Shanghai haiglas saadud haawadesse surnud. Lendur kuulunud Kauge-Ida punawäe koosseisu.

Weel teatab Domei agentuur, et praegu on Nõukogude Wenest teel Hiinasse 250 lennukit, 250 kahurit, 150 lennukitõrje kahurit ja muud sõjamaterjali.

Punawäe marssal Blücher olewat kiiresti lennukiga lennanud Ulan-Batorist Habarowskisse.

Jaapani 2. ja 3. sõjalaewastiku ülemjuhataja olewat seletanud, et Jaapani sõjalaewastik on laiendanud oma ranniku blokaadi kogu Hiina rannikule.

Põhjanaba liigub Gröönimaa poole

28. augustil möödus sellest 100 päewa, kui Nõukogude Wene teaduslik ekspeditsioon läi Põhjanaba lähedusest oma laagri üles ja ehitas sinna jääwäljale Põhjanaba jaama. Juubelipäewal möllas sääl tugew lumetuisk ja külma oli 2 kraadi. Jaamas asus neli meest: ekspeditsiooni juhataja Papanin, raadiotelegrafist Krenkel, hüdroloog Shirshow ja astronoom Fedorow.

Selle saja päewa jooksul on jääpank, millel jaam asub, liikunud kõwerat joont mööda edasi 550 kilomeetrit, tähendab keskmine liikumiskiirus on 5,5 kilomeetrit 24 tunni jooksul. Otsejoones ta on liikunud edasi 395 kilomeetrit ja nimelt Gröönimaa poole. See liikumine tõendab, et Põhja-Jäämeres on olemas alaline wool, mis kannab jaama Põhjanabast ikka kaugemale.

Ekspeditsiooni arwutamist mööda wõib jääpank kanda jaama tulewaks kewadeks Terawmägede lainskraadi alla, nende saarte ja Gröönimaa wahele. 30. augustil asus jaam Põhjanabast 315 kilomeetrit kaugel.

Tshehhoslovakkia saadik lahkus Lissabonist

Lissabonist lahkus Tshehhoslowakkia saadik Fiedler. Lahkumise põhjuseks oli konflikt mõlema riigi wahel, mille tõttu Portugali walitsus juba waremini kutsus oma saadiku ära Prahast. Fiedler lahkudes Lissabonist seletas ajakirjanikele, et kahetseb oma lahkumist Lissabonist ja ühtlasi loodab, et konflikt mõlema maa wahel suudetakse lahendada kiiresti ning ta wõib pöörduda tagasi Lissaboni.

Lisakontingent võile Saksamaalt

Saksamaalt on saadud põhimõtteline nõusolek tänawuse wõikontingendi suurendamise kohta 10.000 tünni wõrra. Wastawates ajutustes praegu kaalutakse, kas wõtta lisakontingent wastu wõi mitte.

Tartu näitus

Reedel awati Tartus põllumajanduse ja töostuse näitus. Näitusest osawõtt oli elaw. Eilse päewa jooksul on külastanud näitust 60.000 isiku ümber. Pühapäewal awati Tartus weel „Eesti nädal", korraldati lõikuspidu jne. Lõikusepidul kõneles siseminister K. Eenpalu.

Juutidel algas aasta 5688

Eile kell 3 p. l. algas juutidel uusaasta. Selle pühitsemine kestab kuni homme õhtuni kella 9-ni. Juudid teatawasti arwestawad aega wana testamendi alusel maailma loomisest pääle ja neil algab aasta 5688.

Pushkin on Venemaal moes

Pushkini 100 aasta surmapäewa puhul awati Moskwas üleiwenemaaline Pushkini näitus, kus wälja on pandud suurel arwul Pushkini käsikirju ja muid temalt ja tema ajastust päritolewaid dokumente ja esemeid, mis iseloomustawad suure kirjaniku tööd ja elu. Pushkini wastu walitseb Wenemaal praegu elaw huwi ja tema teosed leiawad teed kõikidesse kihtidesse. Näituse wastu walitseb samuti suur huwi. Poolaasta jooksul, mis Pushkini näitus on olnud awatud, on seda külastanud 325 tuhat inimest.

Süütas 10 frangi eest metsa

Prantsusmaal Bordeaux'i lähedal hukkus paar nädalat tagasi tules suurel määral põlist tammemetsa. Tulele piiri panemine osutus wäga raskeks, kuna puhus ligi nädalapäewi tugew tuul. Tules hukkus metsa enam kui 100 hektaari. Põlenud metsa wäärtust hinnatakse miljonitesse frankidesse.

Politsei selgitas juurdlusel, et metsa on pannud põlema keegi 15-aastane poiss ja saanud selle eest tundmatult mehelt 10 franki. Kes aga oli too härra, kes käskis poisil metsa süüdata, see on praegu weel selgumata. Poiss teab waid niipalju, et wõõras mees kaynud musti sarwprille.

Üleriigilised õpiringipäevad Tallinnas

Eesti Hriduslii korraldab Tallinnas 18. ja 19. sept. üleriigilised õpiringide-päewad, millest loodetakse osawõtma rohkesti õpiringide tegelikke wiiljelejaid ja asjahuwilisi kohtadelt ning ühtlasi ka sellest alast huwitatuid kõigist wabaharidusliest keskusiist ja organisatsioonidest. Osawõtu soodustamiseks on wabariigi walitsus wastu tulnud ja wõimaldanud osawõtjaile 50 protsenti hinnaalandust raudtee sõiduks Tallinna ja tagasi. Kes soowiwad nimet. soodustust kasutada, tuleb aga end registreerida E. Haridusliidus kuni 10 sp. Soowijaile on wõimaldatud ka ühiskorter, millest samuti tuleb ette teatada. Päewadest osawõtjail tuleb koguda 18. sp. kella 10-ks Eesti Haridusliitu.

Õpiringide kawas on esiteks awakoosolek, millele antakse pidulikum ilme. Selpuhul on ette nähtud pääle awamise ja muusika- ja deklamatsioonide ettekannete kõned järgmistel teemadel: 1) Wabaharidustöö ülesanded tänapäewa kultuurielus" — haridusministeeriumi wabaharidusnõunik K. Kadakult ja 2) „Meie rahwakultuuri sihtjooni", kõnelema on palutud kultuuritegelane Hanno Kompus.

Wõiks loota, et wabaharidustöötegelased ei jäta kasutamata seda wõimalust, et wõtta osa esimesest laiaulatuslikult kawatsetud õpiringide päewast, mille kawas päälegi rida loenguid, õpiringi töökoosolekud ja tutwumine Tallinna waatamisväärsustega.

Hukkusid küünis magades

Traminis süttis möödunud nädalal ühel öösel talunik Wogeli küün. Küünis magas taluomaniku sugulane 53-aastane Elfriede Baum oma 23-aastase tütre Silwaga. Kui tuld märgati, seisis küün üleni leekides ja seesolejate päästmine osutus wõimatuks. Kuidas tuli alguse sai, seda ei ole senini selgitatud.

Keeld kooliruumide kasutamiseks

Linna kooliarsti ettekandel võttis linnavalitsus vastu otsuse, millega keelatakse kõikidel organisatsioonidel linna kooliruumide kasutamine

MIKS PALJUD ORGANISATSIOONID TAHAVAD KASUTADA KOOLIRUUME?

Linnawalitsus oma laupäewasel koosolekul wöttis wastu otsuse, millega lõpetatakse kooliruumide kasutamiseks andmine igasugustele organisatsioonnidele.

Linnawalitsuses on juba waremalt kõne all olnud asjaolu, et linna koolimaju kasutawad mitmesugused organisatsioonid oma kooskäimiseks. Nii näiteks peawad kooli ruumides oma järjekorralisi lauluharjutusi mitmed laulukoorid, samuti kasutatakse kooliruume õige palju loengute ja koosolekute pidamiseks, wöimlemiseks jne. Linnawalitsuse arwates on sellel nähtel kaasas mitmesugused paheid, nagu näiteks koolide majanduslike kulude tõus walgustamise kulude suurenemise arwel jne. Ka olewat lastewanemate ringkondadest peetud kooliruumide eraorganisatsioonidele kasutada andmist ebasoowitawaks.

Nüüd on aga linna kooliarst dr. J. Wares teinud linnawalitsusele ettekande, milles ta juhib tähelepanu kõigile sellistele wäärnähetele, mis ühenduses kooliruumide eraorganisatsionidele kasutada andmisega. Kõigepäält kannatawat eraorganisatsioonide liikmete koos käies kooli kord, kuna eraisikud waewalt tahawad kinni pidada nendest korraldustest, mis kooliruumide kohta üldiselt maksma pandud. Ühe sagedamini esinewa pahena wöiks nimetada näiteks kas wöi suitsetamist. Et linnawalitsus juba warem samasugusele arwamisele oli asunud, siis järgnes sellele ettekandele lühike ja kategooriline otsus — keelata kooliruumide kasutamine eraorganisatsionidele hoopis.

Nagu linnawalitsuse ringkonnast kuulda, ei möeldawat selles asjas kellelegi erandit teha. Seega olekšid kooliruumid tulewikus awatud ainult koolinoorsoole. Ka on linnawalitsuse koosolekul puudutatud mööda minnes küsimust, kas organisatsioonidel ei teki raskusi ruumide puudumisel. Linnawalitsus on aga leidnud, et eraorganisatsioonid wöiwad kasutada „Koidu" seltsi ruume ja wöib olla weel möningaid teisi ruume, kui nad peakšid selliseid leidma. Kooliruumide kasutamiseks ei oleks seega eraorganisatsioonidel mingit tõelist põhjust.

Ülaltoodud otsus käib muidugi linna koolimajade kohta, milliseid on teatawasti neli — linna 1. algkool Waksali tänawal, linna 2. algkool Linnu tänawal, linna 3. algkool Jakobsoni tänawal ja linna naiskutsekool säälsamas. Maakonna gümnaasiumi ja Haridusseltsi kooliruumide kohta see otsus ei ole siduw.

Linnawalitsuse otsus puudutab wäga mitmeid organisatsioone õige walusalt. Esmajoones tuleks nimetada Wiljandi Helikunsti seltsi, kelle meeskoor juba pikemat aega on kasutanud linna 3. algkooli saali, samuti puudutab see otsus ka Jaani kogudusе segakoori, kes pidas oma harjutusi linna 1. algkooli saalis. Otseselt puudutab see otsus ka Wiljandi Rahwaülikoolide seltsi, kes korraldas pidewalt oma loenguid linna 2. algkooli ruumides. Wähemal määral puudutab see otsus aga kindlasti weel igasuguseid teisi seltse, ühinguid ja organisatsioone.

*

Teisalt kuuleme selle küsimuse kohta, et organisatsioonid, kellel koolidega wäga wähe ühist, on kasutanud kooliruume pääm. seetõttu, et sääl ei tulnud midagi maksta pääle walgustuskulu. Sellistest organisatsioonidest paar klubi kasutawad Haridusseltsi koolide ruume ja kuuldawasti kawatsewat seda teha ka tulewikus, niikaua kuni neil pole tehtud takistusi ruumide saamiseks. „Koidu" ringkonnad, kui nad möödunud aastal wötsid ette seltsimaja ümberehituse, lootsid, et uutele mugawatele ruumidele nad leiawad kasutajaid rohkem, kui nad suudawad rahuldada, kuid nüüd on selgunud, et need arwestused olid ekslikud. „Koidu" ruumide kasutamise eest tuleb kütte ja walgustuse kuludeks wälja anda ikkagi rohkem, kui need organisatsioonid seni maksawad kooliruumide kasutamise eest. Sarnases olukorras muutuksid meil seltskondlikud ruumid üldse nagu ülearusteks.

Kuuldaswasti on neil päewil olnud „Koidus" möningate organisatsioonide, kes wajawad ruume perioodiliseks kooskäimiseks, esindajate nõupidamine. Olewat kaalutud mugawa kokkutuleku ruumi (klubiruumi) sisseseadmist „Koidu" nn. lauljatetoas. Põhimõtteliselt olewat kõik sellega päri olnud, kuid ikkagi kerkib üles jälle küsimus, et kui ruume saab mujalt hoopis muidu wöi märksa odawamini, kas siis leidub iga õhtu sarnase ruumi kasutajaid, mis oleks wajalik, et hoida ruumid alati soojad ja mugawad.

Linnawalitsuse otsus näib olewat õige kategooriline ja kangemaleulatuw, kui tegelik wajadus seda tingiks. Nii wöib linnawalitsuse otsusest wälja lugeda, et ka laulukoorid, nagu meeskoor, ei saa enam kasutada koolimaja ruumi. See tekitab kahtlemata palju takistusi koori edaspidises töös. Päälegi on „Koidul" oma koor, kes kasutab oma ruume, nii et meeskoor, kui ta tahaks kasutada ka „Koidu" ruume, ei saaks neid igal ajal kasutada. Et kõik kontserdid edaspidi toimuksid mitte koolimajades, waid eriti selleks ehitatud kontsertsaalides, see peaks olema täiesti selge kõigile. Kooriharjutusi wöiks aga lubada ka kooliruumides, kui need on wabad.

Erilise liigi kooliruumide kasutajatest moodustawad nn. wöimlejad. Selle ala harrastajad wöi õigemini propageerijad rõhutawad wöimlemishoone ehitamise wajadust, sest üksi praegune ruum ei sobiwat wöimlemiseks. „Koidu" ringkonnad ütlewad, et „Koidu" saali wöiks wäga edukalt kasutada sihtwöimlemiseks, raskesportlastele nad oma parkettpõrandat ei soowi anda kasutada. Kuiwõrt sobiw oleks „Koidu" saal wöimlemiseks, selle kohta wöhikuna ei wöi öelda ei „ei" ega „ja", kuid halwem ta muidugi ei ole koolide wöimlemissaalidest. Ent jällegi tekib küsimus, kas meie wöimlemist harrastawad ringkonnad on suutelised kandma kulusid? Kuid sarnasel juhul tuleb küsida, kas ka siis, kui peaks ehitatama wöimla, leidub selle kasutajaid, sest ega wöimlatki saa kasutada täiesti ilma tasuta. Nagu meie lehe lugejad wöisid lugeda wiimasest „Sakala Pühapäewa" Tallinna kirjast, wõetakse sääl wöimla kasutamise eest nüüd terwelt 4,5 krooni tunnis. Wiljandis muidugi sarnaseid maksjaid waewalt leidub, sest meie wöimlemisgrupid ei saa olla nii suured kui Tallinnas, aga et ka meil nüüd wöi tulewikus peaks tahetama wöimlaid täiesti ilma rahata kasutada, see ei ole õiglane. Praegu on wististi wäga soodus juhus selgitada seda küsimust, kuipalju oleks meil maksulisi wöimlejaid, sest muidu saame wiimaks wöimla ja polegi wöimlejaid. Peab olema ikkagi teataw tagatis, et kui ehitatakse wöimla, teatri- wöi kontsertsaal, rahwamaja jne., et need ka leiakšid kasutamist.

Igatahes on praegu kerkinud üles wäga huwitaw seisukord, mille lahendamine näib tekitawat palju pääwalu. Et kooliruumid ei wöi olla kättesaadawad igasugusteks kokkukogumisteks ja pidudeks, see on wististi selge kõigile, kuid küsitaw on ka, kas nad peawad olema absolutselt suletud.

Mälestuseks tulevastele põlvedele

Linna ärihoone alusmüüri asetatakse tsingitud toru mitmesuguste esemetega

Linnawalitsus kaalus nüüd juba lõplikult uuele ehitatawale ärihoonele „nurgakiwipanemist". Nagu juba warem teatatud, mingisugust pidulikku nurgakiwipanemist ei tule. Küll aga otsustas linnawalitsus asetada müüri sisse tsingitud toru, millesse asetatakse mitmesuguseid esemeid ja dokumente, mis peakšid jääma mälestuseks tulewastele põlvedele.

Tsingitud toru sisse otsustati asetada järgmised dokumendid ja esemed:

1) Teateleht, mille pääle märgitud, et maja on ehitatud arhitekt Sachariase plaani järele ja ta ehitamisele on asutud 1937. a. suwel. Samuti teated, kes oli ehitamisele asumise ajal riigiwanemaks, siseministriks ja majandusministriks. Samuti linnapää, linnawalitsuse liikmete, sekretäri, linnainseneri ja wolikogu liikmete nimede loetelu. Weel märgitakse teatelehel, et tol ajal oli Wiljandis ünmarguselt 13.000 elanikku.

2) Linna 1937./38. m.-a. eelarwe ja lisaeelarwe nr. 1. Wiimane ongi koostatud maja ehitamiseks.

3) Album Wiljandi waadetega.

4) Arakiri linnawolikogu wastawast otsusest.

5) Kohalikkude ajalehtede need numbrid, milles ära toodud linnawolikogu koosoleku kirjeldus, kus otsustati majaehitamine jaatawalt.

6) Üleswõtteid raekojast, riigiwanemast, siseministrist, linnawalitsusest ja wolikogu juhzatusest.

7) Praegu käigus olewad wabariigi metallrahad — 2-kroonine, 1-kroonine, 50-, 20- ja 10-sendised, 5-, 2- ja 1-sendilised.

Vaibla – viljandlaste Mekka

Viljandi linnateenijate ühing suuremaks ühepäevasuvitajate organisatsiooniks

Tänawune südasuwi, juulikuu osutus erakordselt wihmaseks, kuid seda päikeseküllasemaks osutus nn. järelsuwi. Eriti wiimased pühapäewad on olnud kõigiti päikeserohked ja soojad, meelitades inimesi pirhapäewiti loodusse.

Wiljandlastele on juba mõnda aastat kujunenud kõige sagedamaks wäljasõidu- ja ühepäewasuwitamise kohaks Wõrtsjärwe liiwane rand Waiblas. Sinna sõidetakse Wiljandist igal ilusamal pirhapäewal, kusjuures sõidukorraldajaks on alati organisatsioonid. Erilist agarust selles mõttes on näidanud Wiljandi linnateenijate ühing, kellele Waibla rand on kujunenud nagu mingiks Mekkaks. Kuid ka Tartule pole Waibla tundmatuks maaks. Tartust korraldawad samuti mitmesugused organisatsioonid oma liikmetele wäljasõite Waiblasse. Nii toimub Wiljandi- ja Tartumaa piiril, Waibla „pläätsil" tõeliste sõprussidemete loomine wiljandlaste ja tartlaste wahel.

Wäljasõit Waiblasse toimub muidugi autobustel. Ühepäewasuwitajatel on kaasas toidupoolis ja wäga sageli ka joogipoolis, sest inimene ei wöi ju jänu kätte lõppeda suure weewälja läheduses. Kohapääl on kaluritelt wöimalik hankida wärsket ja suitsetatud Wõrtsjärwe kala.

Eilne pühapäew oli aga Waiblas siiski wõrdlemisi waikne, kuna kõik autobused wurasid kiiresti mööda, et jõuda Tartu näitusele. Ka Wiljandi linnateenijate ühing pidi seekord oma Waibla traditsioonist loobuma, kuna sõidusihiks oli seekord samuti Tartu.

„Tervis" võitis „Tuleviku" 2:0

Viljandlastel oli küllalt võimalusi, aga need jäid kasutamata

Pühapäewal wõistles Wiljandis liiduklassi meeskond „Terwis" Pärnust. Wastaseks oli Wiljandi „Tulewik", kes pidi wastu wõtma kaotuse 2:0, poolaeg 0:0. Wiljandlastel oli rida wõimalusi, kuid need luhtusid.

Selle mängu esimene poolaeg oli wäga ilus. Mäng oli kiiretempoline ja täiesti tasawägine. Wõis märgata, et „Tulewik" arendas koguni erakorralist tempot ning esimene weerandtund kuuluski „Tulewikule". Rida momente oli Pärnu wärawa all, aga palli wärawasse siiski ei saada. Siis, 15. minutil on Pärnul suur shanss. Riial tuleb tagasi tõrjuda kaks teratwat palli järgimööda on suur sumin, kuid siis õnnestub ometi üle noatera „Tulewikul" wastaseid tagasi tõrjuda. Kümmekond minutit hiljemini on weel suurem shanss „Tulewikul". Leemet ääres weab mööda isegi Pärnu wärawawahist ja seisab tühja wärawa ees. Millegipärast aga ise ei julge lüüa wärawale, waid söödab keskele, kuid juba on Pärnu kaitse jaol ja pall lüükse tagasi keskwäljale. Seisuga 0:0 minnakse poolajale, kusjuures ka nurgalöögid jäid wiiki 1:1.

Teisel poolajal on mäng üldiselt palju loium ning eriti lõpupoole, mil mõlemad meeskonnad wäsisid. Siiski „Tulewiku" mäng läks liimist päris lahti, pärnlased wähemalt püüdsid ihu ja hingega. Tulemus oli, et „Terwis" sai kaks wärawat, „Tulewik" ei ühtegi. 1:0 tuli Pärnu eduriwi läbimurdest ja Mägeri poolt löödud pall oli Riiale püüdmatu. Samuti polnud tal püütaw ka teine wäraw. „Terwise" eduriwi üldiselt polnud aga wäga kardetaw. Kui „Tulewiku" eduriwi oleks mõnel otsustawal minutil wähegi käbedam olnud, seis oleks kindlasti kujunenud wiigilisеks. Igal juhul oli „Tulewikul" ka teisel poolajal küllalt wõimalusi. Aga mõned mehed, nagu näiteks Leemet, lõpupoole nagu enam ei tahtnudki mängida. Nähtawasit algtempo oli nende tarwis liiga tugew. Ka Kitsing paistis „Tulewiku" meeskonnas olewat wäike „trotskist", nagu teda hakati publikus kutsuma — ikka sattus tema söödust minew pall pärnaka kätte. Riig tegi wärawas päris hääd tööd.

S. ü. „Sakala" omavaheline õhtumiiting

Teisipäewa õhtul kell 17 toimub staadionil s. ü. „Sakala" kergejõustikuosakonna omavaheline õhtumiiting, mille kawas on 60 m. jooks, 200 m. jooks, 800 m. jooks ja 3000 m. jooks, kolmik- ja kõrgushüpe, kuulitõuge ja odaheide. Wõistlewad paremateest sportlastest Toiwo Sunap, H. Arwo, K. Pikker, E. Saarik, A. Rosenberg, M. Karelson ja rida noori.

Sigade punataud linnas

Tänawu suwel on Wiljandi linnas õige rohkesti ette tulnud sigade ja põrsaste punataudi haigestumisi. Seni on registreeritud juba mitukümmend juhtumit. Linna loomarstil on iga päew tulnud käia punataudi haigestunud sigu süstimas taudiwastase seerumiga, samuti toimetada ka kaitsepookimisi terwetele sigadele. Punataud lakkab kindlasti talwel, kuna linnas harwa peetakse suuremaid sigu ületalwe.

„Koidu" lauljaspere koosolek

Laupäewal pidas „Koidu" segakoor pääle suwiwaheaega oma esimest koosolekut, mis kujunes pidulikuks. Toodi wälja seltsi lipp, seltsi esimees dr. Wares terwitas lauljaid uue tööperioodi alguse puhul ja soowis uueks hooajaks edu.

Koosolekul toimus ka koori lauluweteraanide austamine. „Koidu" kooris on kolm lauljat, kes sääl laulnud juba rohkem kui weerandsada aastat. Nimelt on kooris laulnud juba 30 aastat hr. J. Riisen, 25 aastat hrd H. Raudsepp ja H. Kajera. Selle tähtpäewa puhul waliti nad koori eluaegseiks liikmeiks ja seltsi esimees andis neile üle wastawad diplomid. Ühtlasi kingiti igale juubilarile kuldpärjas seltsi teenetemärk. Wanu lauluweteraane terwitasid lauljad ühise terwituslauluga.

Segakoorile waliti algawaks hooajaks ka juhatus alljärgnewas koosseisus — esimees J. Riisen, abiesimees A. Aspre, sekretär J. Soosaar ja laekur prl. Holland. Abikoorijuhiks waliti tagasi A. Järw.

„Topka Hugo" sai pussitada

Laupäewa öösel sai pussitada Hugo Prokman, keda tuntakse üldiselt „Topka Hugo" nime all. Keegi Lehman löi temale haawa pussiga paremasse küljesse ja parema käe lihaksetesse. Haawatu toimetati rawimisele haiglasse. Ta wigastused on kerged.

Kui inimesel kurk kuivab

Laupäewa warahommikul märkas Jakobsoni tänawal asuwa „Saku" õllelao teenija Tõnis Liik, kui keegi wõõras mees tuli ettewõtte õuele ja piilus sääl ringi. Hetk hiljem haaras ta õuel seiswalt õlleautolt paar pudelit õlut ja püüdis minema lipsata. Juhtumist teatati kohe samas elutsewale kriminaalametnikule J. Naissoole, kellel õnnestus ka õllenäppajat tabada. Selgus, et tegemist on August Soosaarega, sama isikuga, kes alles hiljuti oli „Kodumaas" ja „Kommertsis" ilma rahata söönud, joonud ja maganud ning sallaja minema lipsanud.

Tabamisel seletas August Soosaar, et tema käinud reedel laadal, kus wõtnud „noka" täis ja jäänud kuskile magama. Kui ta ärganud, olnud kurk nii kuiw nagu krum pliidaraud. Ta tulnud siis „Saku" õllelao hoowile, kust õnnestunud ära wiia 6 pudelit õlut. Õlle joonud ta ära Waluoja orus ühes küünis. Nüüd tulnud ta uuesti saagi järele. Teistkordsel wargusel langeski mees lõksu. Ka tühjad pudelid leiti kätte küünist.

Viljandist

Manifestitooja soovib oma teenete hindamist

Mõni aeg tagasi esitas Wiljandi linnawalitsusele kirja keegi Tallinna elanik Jakob Karu, kes teatas, et tema on see isik, kes 1918. aastal segastel aegadel toonud Pärnust Wiljandisse Eesti wabariigi wäljakuulutamise manifesti. (Olgu tähendatud, et manifest toodi Wiljandi Pärnu kaudu). Et linnawalitsusel puudusid selle kohta igasugused andmed, siis paluti meest esitada mingisugused tõendusi.

Nüüd ongi Jakob Karu nõutud tõendused esitanud. Üks on tolleaegse Wiljandi linnapää G. Taltsi poolt allakirjutatud tõendis, et 24. weebruril 1918. a. on Jakob Karult wõetud wastu Eesti wabariigi wäljakuulutamise manifest. Teine tõendis on alla kirjutatud J. Rootsi poolt, kes tol ajal olnud Reius kooliõpetajaks ja küüditanud Karut tagasisõidul Wiljandist Pärnu. G. Talts on teatawasti Wiljandis praegugi wandeadwokaadiks, kuna J. Roots elutsewat kuuldawasti Tartus.

Linnawalitsus leidis, et tema siiski ka nimetatud dokumentide põhjal ei tea kuidagi J. Karu teeneid hinnata, mispärast saatis kogu kirjawahetuse edasi seisukohawõtmiseks sotsiaalministeeriumile.

Tuletõrje korjandusest 900 krooni

Möödunud nädalal toimus tuletõrje korjandus. Korjandusest laekus 900 krooni, sellest korjanduslehtedega ligikorda 750 krooni ja pühapäewasest karbikorjandusest 150 krooni ümber.

Eelkursused poksijatele

15. septembril tuleb Wiljandisse poksikursusi juhatama Eesti Spordi Keskliidu poksiõpetaja ja olümpiatreener Nigul Matsoo. Tema juhatusel kestawad kursused Wiljandis spordiselts „Tulewiku" korraldusel kaks nädalat. Et wõimaldada kursuste aja otstarbekat ärakasutamist paremate poksijate koolitamiseks, siis soowiti, et nimetatud kursustele ei koguneks päris algajaid, kellega töötamine liiaks aeganõudew. Selleks korraldatakse kohapääl nüüd eelkursused, kus algajatele kätte õpetatakse poksikunsti kõige algelisemad oskused. Kursused toimuwad igal teisipäewal, neljapäewal ja reedel „Tulewiku" ruumides Posti tn. 16 kella 16 alates. Kursusi juhib Wiljandi parimaid poksijaid Siim Mandre.

Kaotus Türil — 1:2

Jalgpalli esiwõistluste A klassi Kesk-Eesti ringkonna finaalmatsh Türi Spordiringi ja Wiljandi Jalgpalli Klubi wahel, mis toimus eile õhtupoolikul Türil, lõppes õnnetult Wiljandile — türilased wõitsid mängu 2:1, tulles seega ringkonna meistriks. Wiljandlased ei suutnud korrata wõitu, mille saawutasid üsna kergelt esiwõistluste esimeses ringis, mis teatawasti aga jäi „surnud ringiks", lõppedes paremust selgitamata. Järjekorraliselt tuli Wiljandil jääda ilma meistritiitlist, mida juba aastaid on püütud.

Türil Wiljandi Jalgpalli Klubi ei saanud mängida kõigi oma paremate mängijatega, keda asendasid noored. Seetõttu meesokud ei tundunud kuigi kindlana ja kaotus tuli wastu wõtta paratamatusena. Kõigele waatamata oli Wiljandi esimesel poolajal kergelt ülekaalus ja wastawalt mängukäigule esimene wäraw langes Wiljandi kasuks. Wärawa lõi mängu 15. minutil eduriwijuht Tiido. Erilisi shansse skoori suurendamiseks wiljandlastel enam ei olnud, kuid ka türilased ei suutnud esimesel poolajal midagi erilist korda saata. Mäng arenes keskwäljal.

Teine poolaeg tõi Wiljandile selge kaotuse. Wõiduseisus suutis Wiljandi meeskond püsida ainult teise poolaja 20. minutini, kui türilased ühest tugewast ataagist saawutasid Mandrele püüdmatult 1:1. Edasi mängu asus täielikult juhtima Türi ja täiesti wastawalt olukorrale löödi 5 minutit enne mängu lõppu 2:1. Türil oli weel rohkesti wärawalöömise wõimalusi, kuid Klubi hää kaitse ja wärawawaht suutsid need likwideerida.

Mary Ulgi tantsude-õhtu

Prl. Ult on teadlik oma jalgade alapartii tugewas konstruktsioonilises kandejõus ja sellele baseerubki kogu ta tants, õigemini küll lawaline liikumine. Aga tõus balletikingade ninadele ja nendel tippimine pole weel ballett. Ballett, et ta pääseks mõjule, nõuab kogu wälimise ja sisemise isiku täit rakendamist: keha, käed ja miimika peawad juba puhtehniliselt wõimaldama nende detailsete nüansside esiletoomist, mis kokkuwõttes annawad kunstilise, tantsitari poolt läbielatud ja läbituntud balleti. Seekord aga ei saanud neile nenditud alajalgade liigetele järele keha ega ka käed, waatamata, et tantsitar suure julgusega asus tantsima isegi improwisatsiooni Hawaii motiiwidel —kehalt ja kätelt nii-palju nõudwat numbrit, mida isegi tunnustatumad tantsitarid harwa riskiwad esitada ja Hawaii improwisatsioonid on jätnud peaaegu kõikjal hawaiilaste endi monopoliks. Säärasteks tantsudeks, samuti ka puhtakujuliseks balletiks, tuleb sündida ja maastmadalast kaswada, mitte aga ei saawutata siin wajalisi wõimeid mõne nädala wõi kuuga kuskil stuudios.

Prl. Ulgi korpus on jõuline, temas on rohkesti ürgtemperamenti ja kui tantsitar selle oleks rakendanud karaktertantsudesse ning groteskidesse, ta oleks wõinud kindlasti saawutada enam, kui seekordse kawaga. Parim oli ta „Tuljak". „Hiir hüppas" oli huwitawalt seatud balletilaadiliseks numbriks, rahwatansust sissejäetud sugem oli kõteplakstamine, mis stiili mõttes oleks wõinud jääda ära. Kui ta poleks oma jõulisuse suhtes olnud liig tagasihoidlik „Hispaania tantsus", ka see oleks olnud parem number. Aga kawa teise osa tantsud olid seatud nii, et nendest kõige enam pääsesid mõjule kostüümid.

Trio prl. Ulmanni, E. Kalami ja W. Kalami poolt tantsunumbite wahel ette kantud Schumanni, Schuberti j. t. helinditega oli wäga meeldiw. Neli tantsunumbit kanti ette raadio kaudu, kuid millegipärast waljuhäältaja ragises sääl mõnikord nii tugewasti, et muud pääle ragina ei kuulnudki. Rahwast oli tantsupubliku kohta keskmiselt, lawale wiidi aga lilli pea iga numbri järele.

A. S.

Ülemaakondlik õpetajate kokkutulek

Maawalitsuse korraldusel peetakse eelolewal laupäewal Wiljandis „Koidu" saalis ülemaakondlik õpetajate töökoosolek maakoolivalitsuse korraldusel. Töökoosolekust wõtawad osa kõigi Wiljandimaa algkoolide juhatajad ja õpetajad. Wiljandi ja Põltsamaa progümnaasiumide ja gümnaasiumide õpetajad wõtawad osa koosolekust fel määral, kuidas seda wõimaldab koolitöö. Samuti ka Wiljandi ja Põltsamaa algkoolide õpetajad.

Õpetajate töökoosolek algab kell 9 hommikul. Kõnelewad koosolekul haridusministeeriumi koolivalitsuse direktor J. Kiisel, Wiljandi maawalitsuse esimees M. Hansen, noortejuht Wellerind, Wiljandimaa koolide inspektorid Karu ja Roots.

Suguveiste ost Venemaale Viljandi ümbruskonnas

Suguveiste ost Wenemaale Wiljandi ümbruskonnas teostub 21.—25. septembrini. Karantiin peetakse 29. septembrist kuni 1. oktoobrini. Punaste lehmade alghinnaks on 175 krooni ja mullikatel 155 krooni. Friisi tõugu lehmade alghinnaks on 185 krooni ja sama tõugu mullikate alghinnaks 165 krooni. Pullide hind on kokkuleppel.

Loomade ostul Walgamaal on wenelased maksnud keskmiselt lehmast 180 krooni. Antslas pakkusid nad ühele talumehele pulli eest 1000 krooni, kuid talunik ei olnud nõus selle hinna eest pulli müüma.

Soodsamad tingimused riigile viljamüümisel

Wabariigi walitsus laupäewasel koosolekul määras rukki uueks kokkuostu hinnaks 16 senti kilo, mille ühe liitri loomukaal on 700 grammi. Nisu hinnaks, mille loomukaal 760 gr. määrati 22 senti kilo.

Senise korralduse järgi oli rukkikilo hinnaks 16 senti sel juhul, kui rukki ühe liitri loomukaal on 720 grammi. Nisu hinnaks oli ette nähtud 22 senti kilo 780-grammilise loomukaalu juures. See hind oli määratud juuli keskpaigu, mil weel oli selgumata tänawuse wilja loomukaal, ja wastuwõtuks määrati loomukaal endiste aastate loomukaalu alusel. Kuna aga tänwune wili on üldiselt kergem eelmiste aastate wiljast, siis osutus hädawajalikuks rukki ja nisu ostul keskmise loomukaalu wähendamine.

Õisu piimandusinstituudi juhtivad tööjõud käisid välismaal

Ühenduses instituudi ellukutsumisega wiibisid wälismaal rida asutuse tööjõude. Katsejaama juhataja mag. R. King tutwus ligemale kolme kuu jooksul päämiselt piimanduse katseasutustega Taanis, Hollandis ja Saksamaal. Hollandis wiibides wõttis R. King osa keemikute rahwuswahelisest kongressist, kus ta teadusliku referaadiga esines. Instituudi juustutööstuse eriteadlane mag. J. Hindreko wiibis pikemat aega Soomes, kust siirdus Saksamaale ja Helweetsiasse säälsete juustutööstustega ja katseasutustega tutwunema.

Piimanduse ülemaailmlisest kongressist Berliinis wõtsid pääle eelpoolmainitute osa weeb instituudi direktor J. Tarmisto ja õppemeierei juhataja A. Kõrgesaar. Kongressi lõppenud asusid wiimased õppereisile Saksa- ja Taanimaale, kust Rootsi ja Soome kaudu reedel tagasi jõudsid.

Lõhkeasjanduse kursus Sürgaveres

Reedel, 10. septembril peetakse Suure-Jaani konwendi korraldusel Sürgawere wallas Tamme J. Ihlofi talus lõhkeasjanduse kursused, kus õpetatakse tegelikult kiwide ja kändude lõhkumist. Kursuse juhatajaks on kohalik konsulent J. Rist. Kursuse tasu on 1 kroon, lõpetajaile antakse wastawad tunnistused. Kursuse algus kell 10.

Tulekahju Suigus

Laupäewal kella 12 päewal süttis põlema Suigu wallas Wõlla külas Marie Miibergile kuuluw heinaküün, kust tuli edasi kandus ka lähedal asuwale elumajale. Mõlemad hooned põlesid maani maha. Küün oli kindlustatud Tori walla kindlustuseltsis 400 krooni eest ja elumaja 600 krooni eest. Omaniku hindel on aga tegelik kahju hoopis suurem. Ühes küüniga põles ära ka hulk heinu. Tulekahju tekkimise põhjust asusid selgitama ametiwõimud.

Sõlmiti lepinguid

Linnawalitsus oma laupäewasel koosolekul otsustas sõlmida rendilepingud 12 aastaks eriotstarbekruntide saajatega Paala linnaosast. Nimelt tahab Ed. Pirsko rajada sinna aiandusettewõtet ja R. Malwa moodsat kanakaswatust. Sellekohased plaanid ja kawad tunnistas linnawalitsus wastuwõetawaks.

Algavad võistlused SKN noortele

Täna õhtupoolikul algawad staadionil SKN Wiljandimaa ringkonna esiwõistlused kergejõustikus, mis lõpewad homme. Wõistlustest wõtawad osa kõik kohalikud koolid, noorteorganisatsioonid ja SKM rühmitused. Wõistlused on poistele ühtlasi ka spordimärgi katseteks.

Laadavargusi

Oskar Lohu, kelle elukoht Wiljandi wallas, teatas kriminaalpolitseile, et laadaplatsil warastatud temal taskust ära rahakott 2 krooni rahaga.

Järwesoo walla elanik August Lidia awaldas kriminaalpolitseile, et laadaplatsil on tema taskust ära warastatud rahakott 4 krooni rahaga. Arwatakse, et rahakotinäppajateks on olnud mustlaspoisid.

Weel tabati laadaplatsil mustlane Johannes Koslowski, kes oli parajasti sooritamas üht wäikest wargust.

„Hääd" naabrid

Wiljandis M. Weske tän. 4 elutsew Juhan Pill kaebas politseile, et 3. sp. olewat teda samas majas elutsew Hans Adusson löönud, tekitades mõningaid kehawigastusi. Politsei märkis juhtumi protokolli ja asus selgitama, kes selles naabrite kokkupõrkes osutub süüdlaseks pooleks.

Viljandimaa tööstuse üldpilt

Tööstuste seisukord stabiilne, tööliste arv võrreldes eelmise aastaga veidi kasvanud

Wiljandimaa jaoskonna tööinspektorile on saabunud kokkuwõtted kõikidelt Wiljandimaal ja Wiljandi linnas asuwatelt tööstusettewõtetelt nende töölukorra, tööliste arwu j. n. e. kohta.

Wõrreldes eelmiste aastatega — tööstuslik üldpilt käesolewal suwel näitab teatawaid tõusutunnuseid. Eeskätt on suurenenud tööstustes tööliste arw ja wäljawaated edaspidiseks suuremas osas käitistes on paranenud. Üldmäge on läinud ainult mõni üksik käitis ja sedagi ainult wäikekäitiste hulgas. Wõrreldes käitiste arwu nii suur-, kesk- kui ka wäikekäitiste liigituses eelmiste aastatega, siis ilmneb suur- ja wäikekäitiste arwus suur stabiilsus. Uusi suurkäitisi juurde pole tulnud, samuti pole endistest ühtegi ka likwideeritud. Keskkäitiste arw on kaswanud wäikesel määral.

Suurkäitiseid Wiljandimaal on praegu arwult 11. Suurimaks nende seas on Wiljandi linawabrik, kus wiimastel kuudel töötab koos tehnilise personaaliga 298 töölist. Wiljandi linawabriku töötingimused momendil on rahuldawad. Wabrikul on tellimisi üsna rohkesti, nii et praegu wabrik töötab täiskoormatusega.

Järgmine tööliste arwult — Wiljandi tulitikuwabrik töötab 95 töölisega (kokkuarwatult tehnilise personaaliga). Wabrikul on tellimisi eksporditks rahuldawalt, lattu walmistatakse kaupa ainult siseturu jaoks. Meleski klaasiwabrikus töötab 77 töölist. Wabrik hindab wäljawaateid lähema tulewiku kohta nõrkadeks. Wabriku laod on walmiskaubaga täidetud ja uusi tellimisi ei saabu kuigi suurel määral.

Wõhma „Eksporttapamajad" töötawad 72 töölisega, koos ametnikkudega, tehnilise personaliga käitise teenistuses olewate isikute arw tõuseb 97-le. Käitise tööwäljawaated lähemaks tulewikuks on rahuldawad. Suurkäitiste hulka kuulub ka Wiljandi ajutise maawalitsuse teedeosakonna ettewõte (mitmesuguste maanteede ja ehituste ehitamine ja parandamine), kus tööl on koos tehnilise personaliga 116 inimest. Samasugune ettewõte on ka Wiljandi linnal (tänawate ehitus ja parandus, kanalisatsiooni ehitus, remont, weewärk jne.) 62 töölisega.

Hoffi karusnaha wabrik töötab 41 töölisega. Wabriku wäljawaated lähemaks tulewikuks on rahuldawad, eelseiswaks talihooajaks on lattu walmistatud tarwilisel määral walmiskaupa. Riidewärwimisetööstus Natus töötab 14 töölisega, Wiljandi saeweski (Kõue tänawal) 44 töölisega ja Wiljandi Jahuweski samas 7 töölisega. A./s. Leihbergi lina ja jahuwabrik töötab 53 töölisega. Ka kõikides wiimatinimetatud käitistes olukord on rahuldaw.

Nagu näha, suurkäitistest ei hinda üksi oma olukorda hääga. Nõrgana hindab seda ainult eelmärgitult Meleski klaasiwabrik. Kokku töötab Wiljandimaa suurkäitistes ligi 800 töölist.

Keskkäitiseid on Wiljandimaal 49, neist Wiljandi linnas 20.

Nimetatud 49-st keskkäitisest 43 on märkinud teatelehtedel tööinspektorile oma olukorra ja tulewikuwäljawaated rahuldawana, nõrgana on oma seisukorda hinnanud kolm ja wäga nõrgana üks.

Wäga hääna on tulewikuwäljawaateid hinnanud üks mööblitööstus, kus iga päewaga tellimisi saabuwat ikka rohkem.

Kokku töötab Wiljandimaal keskkäitistes 498 töölist.

Wäikekäitiseid Wiljandimaal on 365, kokku 467 töölisega. Wäikekäitistest tegeleb mineraalide ümbertöötamise alal 12, kokku 14 töölisega, metallitööstuse alal 29, kokku 45 töölisega, kummitööstuse (wulkaniseerimise) alal 2 käitist 3 töölisega, nahatöö alal (sadulsepa) 6 käitist 8 töölisega, tekstiiltööstuse alal 9 käitist 10 töölisega, puutööstuse alal 31 käitist 32 töölisega, poligraafia alal kaks käitist 5 töölisega, toidu- ja maitseainete ning joogitööstuse alal 118 käitist 166 töölisega, lehakatte ja pudukauba alal 24 käitist 17 töölisega, ehitustööstuse alal 20 käitist 45 töölisega, puhastustöö alal 12 käitist 21 töölisega ja 64 weokäitist 99 töölisega. Weokäitiste hulka kuuluwad käesolewast aastast uue seaduse alusel autopidajad ja autoärid, kes tegelewad mitmesuguste kaupade, materjalide jne. weoga.

Töölisi Wiljandimaal kõikides käitistes kokku on ligi 1800. Tööliste arw on tänawu käitistes suurem kui läinud aastal. Üldiselt wõttes on tööliste arw stabiilsena püsinud metalli-, naha-, trüki-, tekstiil- ja puutööstustes. Kus aga peagu üldse kõikumisi tööliste arwus ette ei ole tulnud, on maalasuwad piimatööstused. Siin on tööliste arw ühesugune nii talwel kui suwel. Tähelepandaw on wäikekäitiste mitutlik iseloom. Neid kerkib ja kaob alatasa wahelduwalt. Üldiselt püsib nende arw siiski ka stabiilsena.

Õissu 7 miljoniline koolimaja

Paistu vallavalitsus otsustas müüa end. Loodi vallamaja ühes krundiga ja Tölli koolikoha metsa

Paistu wallawalitsuse wiimasel koosolekul otsustati päämiselt Õisu koolimaja ehitusega seoses olewaid küsimusi. Koostatud eelkawandi järele läheb koolimaja ehitus maksma kuni 7 miljonit senti. Otsustati talupidajaid kohustada koolimaja ehitamiseks tarwiliku ehitusmaterjalide wedamiseks, kusjuures määrati iga faja puhtakasurubla pealt üks koormatise tõstmise kord — s. o. üks hobuse-mehe tööpäew. Ühtlasi jäeti soowijail wõimalus seda asendada 5 krooni suuruse maksuga igalt koormatise korralt. Mõningate wõimalike tööde teostamisel wõidakse koormatise kohustust laiendada ka kõigile kogukonnamaksu maksjatele.

Edasi otsustati enampakkumisel ära müüa end. Loodi wallamaja krunt, mis osutub wallale kasutamatuks. Müügi alla tulewast krundist eraldatakse iseseiswa üksusena Loodi restorani ja laadaplatsi tarwis umbes 3,5 ha maa-ala. Samuti otsustati müüa Tölli koolikohal kaswaw mets, kuna kool tulewal aastal sulgub ja koht sellega kuulub müümisele. Õisu kooli wana laut on kokkuwarisewalt häwinemas ja seda enam millekski kasutada ei saa, siis otsustati tähendatud hoone puuosad ärawedamiseks ära müüa, kuna kiwid kasutatakse uue hoone ehitamiseks. Ka otsustati müüa praegu wallale tarbetult seiswad end. Loodi wallawalitsuse ja üks end. Õisu wallawalitsuse raudrahakapp. Kõigi eeltähendatud warade müügist saadaw raha kasutatakse koolimaja ehituskapitalina.

Warajasema otsuse kohaselt tahetakse weel tänawu krunsatada Loodi jaama — Rimmu teesa. Kuna aga lähenduses puudub wastaw krunsaauk, siis otsustati pöörduda soowiga raudteewalitsuse poole, et wiimane weaks tasuta Loodi jaama tarwilisel määral krunsa, sest tähendatud teesa korrasolek on ka raudteewalitsuse huwides wägagi tarwilik.

Walla walduses on endistes wallamajades asetsenud riigitegelaste pildid, millede kõikide ülesseadmiseks puuduwad wallal wäärikad ruumid, ja arwestanud sellega, et Paistu rahwamajas puuduwad tähendatud pildid, otsustati Paistu tuletõrjeühingule kinkida need rahwamajja ülespanemiseks.

Walla külawanemateks määrati: 1. piirkonnale — Jaan Kukk, 2. piirk. — Johan Porska, 3. piirk. — Hans Rebane, 4. piirk. — Hans Simm, 5. piirk. — Johan Kull, 6. piirk. — Harald Sommer, 7. piirk. — Leonid Kärner ja 8. piirk. — Mart Pääsuke.

Varasügisene Puiatu

Põllutööd on lõpukorral. — Seltskondlikus tegevuses ei ole veel täit hoogu. — Arutlusi valdade reformi üle.

Kuigi ilmad on weel soojad ja päikesepaistelised, annawad ometi kõikjal terawalt tunda sügise aimed. Kaskede ladwad on tõmbunud kollakaks ja metsaalune on juba kõetud warisenud lehtedega. Kõige enam aga kerkib esile sügise ilme just wäljadel. Wäljad on kohati lagedad ja tühjad nagu hilissügisel, sest on lõpule jõutud rehepeksuga. Kohati on aga weel koristada wilja. Kartulipõllud on muidugi weel kõikjal puutumata. Kuid kartuliwõtt algab lähemail päewil, sest kartulipäälsed on kõikjal mustad ja kadumas.

Kõige enam suwist elu ja liikumist on märgata weel metsaheinamaadel. Wäga mitmel pool jätkatakse heinategu, mis tuli katkestada wiljakoristamise ja rehepeksu kättejõudmisel. Tehakse ka hädalat, sest soojade ilmade tõttu on tänawu hädal kaswanud harukordselt jõudsasti. Ristikheinapõldudel hädal õitseb ja on isegi lihawam kui oli kewadine hein.

Seltskondlikus tegewuses ei ole weel märgata sügisest hoogu ja elawust. Suuremaks sündmuseks oli siin Wiljandi Maanaiste Seltsi juhtide kogunemine paar nädalat tagasi Tünnile. Nagu kuulda, on maanaiste tegelased wiinud Puiatust kaasa parimad muljed. Kohalikest tuletõrjujatest käis Tallinnas üleriiklikel tuletõrjujate päewadel kuni 75 protsenti tuletõrjujaist. Weel suuremal arwul ilmub eelolewal pühapäewal kaitseliit ja naiskodukaitse Sakalamaa malewa juubelipidustustele.

Kõige tihedamad suhted on puiatlastel kõplastega. Elatakse ju Kõpu külje all ja kuulutakse ka Kõpu kogudusse. Ka Heimtaliga ja teiste naaberwaldadega on läbikäimine elaw. Eriti aga wiimasel ajal just Wastemõisaga, kuna on wastastikku korraldatud pidusid.

Kuna Puiatu wald on elanikearwult üks wäiksemaid, siis on selge, et waldade reformi korral walla piirid muutuwad. Kuidas aga see toimub, selle kohta wõib sageli kuulda arutlusi. Kõige enam aga just omnibuses, kus ka Kõpu mehed lõõwad kõwasti kaasa. Kõplased nimelt asuwad seisukohale, et Puiatu on otsekui nende prowints ja kuuluks liitmisele Kõpuga. Sarnane seisukoht puiatlastele muidugi ei meeldi. Päälegi kauge wahemaa tõttu Kõpuga ei ole otstarbekohane nende kahe walla liitmine. Wõiks toimuda waid Kõpu külje all asuwate talude arwamine Kõpu walla piiridesse. Muu osa wallast aga peaks moodustama teiste ümberkaudsete waldadega omaette keskuse. Kas selleks keskuseks kujuneks Raudna, nagu oli sellest omal ajal juttu ka Puiatu, Heimtali ja Päri wallawolikogudes, selle üle nii wäga suurt huwi ei tunta. Küll asjad lähewad üksikord muidugi oma rada.

Maanaiste seltsid õpetavad õunamahlade valmistamist

Tänawuse õunarohke aasta puhul on wäga tähtis majapidamistes õunu wõimalikult palju ümber töötada. Eriti hää ja odaw on õunu mahlaks walmistada, tarwitades seda talwel joogina ja ka toitudeks.

Kodumajanduskoja algatusel ja maanaiste seltside kaasabil korraldatakse Wiljandi ümbruses kodumajanduskoja mahlaseadeldisega demonstratsioonkursusi, kus iga majapidamine wõib endale suuremal hulgal mahla walmistada. Kursusele tuleb kaasa wõtta õunu ja suuri wõi wäikeseid pudeleid ning sulgemiswahendina: harilikke korke, sulgureid wõi kummikapsleid.

Seadeldis asub kuni 8. sept. hr. M. Martinsoni Riiska talus, alates 9. sept. Puiatus hr. K. Laksbergi Tünni talus. Seadeldis jääb Wiljandi ümbrusse töötama umbes üheks kuuks ja liigub ühest maanaiste seltsist teise.

Täiesti selge mahla saamiseks tuleb walmistajal filtreerimise kulude katteks tasuda wäike summa.

Lähemaid teateid seadeldise asukoha kohta saab maatulunduskonsulendilt Wiljandi maawalitsuses.

Murdvarguse katse Loodis

Öö wastu laupäewa on Loodis jälle murdwargad teotsenud, tehes katset sisse tungida Loodi jaama juures asuwasse Peeter Mäotsa kauplusesse. Wargad on aknate purustamise teel pääsenud kauplusse kõrwalruumi, kust wiinud ära toidukraami umbes 10 krooni wäärtuses. Kauplusse pole aga wargad pääsenud, mispärast nende seekordne rünnak lõppes suuremate tulemusteta.

Varastati karbiitlamp

Paala tee nr. 21 elutsew J. Trumbon teatas politseile, et öö wastu tänast on temal Kossimägedes jalgratta küljest ära warastatud karbiitlamp. Kahju 6 kr. 25 senti.

Elupildikesi kohtust

Riiakate naiste varguselugu

Wiljandi 2. jaoskonna kohtuniku wiimasel istungil oli arutusel kellegi ligi 70-aastase wanainimese Alma Wasara süüdistus warguses kellegi Anna Laursoni poolt, kes ka on kõrgetes aastates. Süüdistuse järele olewat Alma Wasar maikuus warastanud „Wardi" asunduses Laursoni elukohast wiimasele kuuluwat pesukraami — padjapõõre, alussärke ja muud tühjatähja. Warastatud kraam olewat olnud wana ja ei tea mis wäärt.

Alma Wasar kohtus end süüdi ei tunnistanud, Laurson oli aga surmkindel, et just Wasar on waras. Asjaarutamisel läheb naiste wahel jälle sõjaks. Kohtunik küsib kaebaluselt: — Lubate kahjusaaja tunnistajana wande alla wõtta?

Alma Wasar: — Jkka wande alla, ikka wande alla, kus sa sellega!

Mina kohe nõus wanduma, mina wannun südamest ja meelest, see asi nii ei wõi jääda. Wannun kohe jumala nime juures!

Alma Wasar sai nagu nõelast torgatud, kui kuulis, et teine on walmis wanduma jumala nime juures:

— Ah sa püha heldene taewawägi! Ah sina wannud kohe jumala nime juures, et mina olen waras, oh sa heldene aeg, tule taewas appi!

Nii läks weel kaua, naine ei jõudnud küllalt imestada seda, et teine wõis wanduda jumala nime juures.

Asjaarutamine läks lühidalt. Tunnistajaid ei olnud. Kohtunik tegi otsekohe otsuse ja mõistis süütõenduste puudumisel kaebaluse õigeks. Nüüd oli Anna Laursoni kord imestada — Sa püha taewas, ei saa nüüd aru, kes need asjad siis warastas?

Kuuldes, et asja wõib edasi kaewata ringkonnakohtusse, lõi naise silmis helkima uus lootusjäde jaotsekohe oli nõu walmis — See asi saab edasi kaewatud, nii seda jätta ei wõi!

Rauk peksis omaksed poolsurnuks

Jaoskonnakohtus oli arutusel raugaikka jõudnud Tänassilma mehe W. Põlendiku wastu tõstetud süüdistus peksmises. Ta oli Tänassilma walla Rohila talus raskesti läbi peksnud oma õe — üle 60 a. wana Anna Hommuku ja wiimase keskealise tütre Liina Põlendiku, lüües neile mingisuguse nutikusse seotud raudesemega rohkeid haawu, mille tagajärjel mõlemad naised tuli haigemajja rawimisele toimetada.

Wigastatud pidid wiibima haiglas üle kahe nädala. Kohtus wanamees — Wassili Põlendik, kes nüüd näeb wälja hädisena, suutes waewalt püsti seista, end peksmises süüdi ei tunnistanud. Ta olewat 90 protsenti tööjõust kaotanud ja ei suutwat üldse kätt liigutada teiste peksmiseks. Kohtunikule naised seletasid, et Wassili Põlendik olewat nende pääle wihane kohasse puututwa protsessi pärast.

Kuidagi on seoses selle pekfuloogа Tänassilmas jutt lahti lastud, et peksjateks olnud ühed wõõrad wenelased, kuid nagu tunnistajad tõendawad, see jutt olewat küla wananaiste poolt lahti lastud ja pidawat olema täiesti aluseta.

Kohtunik otsustas Wassili Põlendikku karistada 4-kuise wangistusega. Tema pääle pandi ka Anna Hommuku ja Liina Põlendiku haigla- ja rawikulud wastawalt 23 ja 53 kr. suurustes summades.

Talli koolide viisaastakud

Talli wallawolikogu wõttis wastu neil päewil koolimajade ehitamise wiisaastakute kawad. Esimesel wiisaastakul, s. o. 1938.-39—1942.-43 tuleb ehitamisele Tuuliku 6-kl. algkooli hoone 2 klassi komplektiga. Hoone ehitatakse puust ja läheb maksma 35.000 krooni. Teisel wiisaastakul ehitatakse Talli 6-kl. algkooli hoone 6. kl. komplektiga, tulekindlast materjalist ja läheb maksma 120.000 krooni. Osa raha on nende wiisaastakute läbiwiimiseks olemas ja osa loodetakse saada toetusena ja laenuna koolimajade ehitusfondilt.

Lühikese raske haiguse järele lahkus meie juurest 4. septembril minu unustamata armas mees ja meie isa

Mihkel Pärtma

Ärasaatmine kodust, Wanasaksalt, jäädawale rahupaigale Taagepera surnuaiale 8. septembril kell 3 p. l. Palume kõiki sugulasi, sõpru ja tuttawaid teda wiimsele teekonnale saatma tulla.

Unustamata leinas abikaasa ja lapsed.

---

5. septembril 1937. a. kell 12 päewal lahkus pika raske haiguse järele meie armas õde ja tädi

Adda Blossfeldt

Matmine Jaani kiriku kalmistule 7. septembril s.a. kell 4 pääle lõunat.

Leinajad omaksed.

Wäiketuru 8. „RAHWAAED" Wäiketuru 8.

Teisipäewast alates esinewad

2 GOTTARSI

ja tuntud ringhäälingu ksülofoni solist ja

uniwersaalartist Alex

EESTI MOTO KLUBI korraldab pühapäewal, 12. septembril 1937. a.

wäljasõidu autobusel Tallinna

Eesti suursõidule „TT"

Wäljasõit Wiljandist kell 5.00, wäljasõit Tallinnast õhtul. Osa wõtta soowijad palutakse üles anda K-m. Ernst Kirikal, Tartu 1, tel. 3-25 ja autoäri Joachim Werncke, Tallinna tän. 2, telefon 32.

Auto-, masinistide- ja traktorijuhtide

kursus

algab ligemal ajal.

Täielik ettewalmistus I ja II liigi juhtimisloa saamiseks. Osa wõtta soowijail üles anda Fordson ja Fordi esindajale Kauba t. 10, telefon 12, Wiljandis.

Lastewanemad ja kooliõpilased

Nagu ennem ostke ka nüüd kõik kooliraamatud ja õppetarbed

K. Randjala raamatukauplusest

Säält saate osta kõige soodsamini.

Lossi tän. nr. 26, K/S. „Eesti" majas

Wajatakse täiesti wilunud I klassi naisterahwa

laagrimantlitegijat

R. Blumbergi walmisriiete ärisse.

Rõika laat

Rõika wabriku juures on

20. septembril s. a.

Wõisiku wallawalitsus.

Kuulutus

Kariste rew.-metskond wajab piiramata arwul

kraawitöölisi

Alwa — Oisaare — Kauni tee-ehituse töödele. Tööhinnad ajakohased. Ligemaid teateid saab Kariste rew.-metskonna kantseleist — telefon Uue-Kariste 2/1 wõi praakerilt Kanatiilast.

Kariste rew.-metsaülem.

Matuselehti

trükib ja leinakutsidele päälkirja walmistab

Sakala Trükikoda

Wiljandis, Lossi tän.

---

5. suurtükiwäegrupp, Wiljandis,

toimetab 15. septembril 1937. a. kell 10.00 kirjalikud wähempakkumised Wiljandi garnisonile

weiseliha hankimiseks

1. oktoobrist 1937. a. kuni 1. aprillini 1938. a.

Kirjalikud wähempakkumised saata kinnistes ümbrikutes 5. suurtükiwäegrupi majandusülema nimele märgusõna „Weiseliha" all. Wähempakkumiste kindlustamiseks nõutakse tagatisstrahwi 10% pakkumise summast. Wähempakkumiste tingimustega wõib tutwuda samas igal tööpäewal kella 8—16-ni.

Majandusülem.

Holstre Piimaühing ostab

raudkorstna

läbimõõduga umbes 30 sm. ja pikkusega kuni 14 mtr.

Teatada: Holstre Piimaühing, Nõmme postk. Wiljandi Telefon: Pirmastu 1. Juhatus.

Arstid

Kuni oktoobrini on minul wastuwõtt kella 10—12 ja 4—6

Hambaarst

L. Laas

Lossi tän. 23

Tööpakkumised ja -otsimised

Tüdrukut

kodUse talituse pääle tarwis. Kaubelda teisipäewal, 7. septembril s. a. kella 10—11 hommikul „Seasaare" einelauas.

Täiesti karske

autojuht

otsib kohta. Wõib ka olla odawama palgaline. Teatada palun selle lehe talit. „Juht"

Wäljawedajat

poissi

waja Tartu tän nr 5, A. Lepiku pagaritärisse.

Wajatakse kohe korralikku

majateenijat

wõi passijat. Küsida selle lehe talitusest.

Kohe tarwis linna ligidale maale wäikesesse tallu tuulist

tüdrukut

Teatada Meere tän. nr. 8, 2-sel korral.

Wajatakse

passijat

Tulla Koidu tänaw nr. 9, hoowi päält.

Korralikku tallu tarwis

tüdrukut ja karjast

Küsida Wiljandi walla täsuandjalt.

Wiljandi walla Tibarile wajatakse töömeest-

sulast

kuude pääle.

Lähemat K. Baarsilt Wiljandis, Jakobsoni 25-a.

Wajatakse

teenijat

kellel on soowitus olemas

Teatada s l t. „Teenija" all

Wajatakse kohe lahtise- ja torukraawi-

kaewajaid

Kaarli Mesele.

Korteriotsimised ja -pakkumised

Kahetoaline

korter

ühes köögiga kohe wälja üürida. Rätsepatöökoks hästi sobiw töötatud.

Aadress: Täälsi, postkast 8 O. Kiwisild.

Ärasõidu tõttu wabaneb ilus päikesekülline suurem

korter

Uuewesk 18. Küsida Kihuojalt, teisel korral

Tuba

mööbliga wõi ilma Uuewesk tee nr. 8.

Tulla pärast lõunat.

Üksik ametiskäija soowib

tuba

Teatada kirjal. selle lehe tal.

Päikesepaisteline pehme mööbliga möbleeritud

tuba

üürile anda. Soowikorral klaweri ja wanni tarwitamisega. Teateid saab s.l.t.

Korter

2 tuba köögi ja riieteruumiga, wälja üürida Posti tän. nr. 12.

Küsida säält wõi Turu tän. nr. 10. A. Pahkma.

Lasteta abielupaar wajab maale kiiresti omapäralt

korterit

Soowitaw, kus oleks ka wõimalik kohe tööd saada, olen töötanud pikemat aega eestöölisena. Teated palun saata Olustwere p.-ag., postkast 8.

Müüakse ja ostetakse

Söögisaal-kohwik „Salwe"

Tartu tän. 3

Häid ja odawaid lõunaid, hommiku- ja õhtusööke.

Ostan igasugusel arwul (ka aedade wilja)

õunu

Pakkumised ühes sortide äratähendamisega saata s. l. t. „Sügise- ja talweõunad" all

---

Wajan hääd

täispiima

Wene tän. nr. 10

M. Weldemann.

Wajan hääd

täispiima

Belgia tän. nr 7.

Ruusaauk.

Ostetakse

sõnnikut

Kirikumõisa tän. 26.

„Raadiotehnikos" nr. 6 — kirjeldatud E Are kolmelambilise patarei-

wastuwõtja

osad. Pääle selle teisi pruugitud osasid müüa

Leola tän. nr. 32.

Mitmesugust

Sakalamaa Suurtükiwäe Diwisjoni asjade loosimisel 5. septembril s. a.

wõitsid

järgmised loteriipiletid: 55, 81, 91, 192, 279, 295, 392, 426, 618, 622, 654, 799, 862, 885, 955.

Wõidud antakse wälja töötundidel Wiljandi maksuinspektsioonist Wiljandis, Lossi tn. nr. 31 diwisjoni majanduspääliku O. Waga poolt. Wõidud, millised ei ole kahe nädala jooksul wälja wõetud, jääwad diwisjoni kasuks.

„Sakala"

üksiknumbreid müüa

Tüki jaamas.

Raadio

Esmaspäewal, 6. septembril.

Tallinn ja Tartu. 7 äratusmäng. 7.05 wõimlemine. 7.20 päewauudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikpalwus Jaani kirikust. 8.30 Tallinna turu ülewaade. (Ainult Tallinn). 10.30 endise Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi esimehe J. Tülgi mälestusmärgi awamine. (ülekanne Tartu näituse-wäljakult. — Ainult Tartu). Awamäng. Awasõnad — E. P. S. T. kirjatoimetaja A. Ahman. Kõne J. Tülgi elust ja tööst — ajaloolane A. Weitman. Waimulik ühislaul „Jumal, Sind me kiidame..." Kõne — õp. H. Haamer. Waimulik ühislaul „Oh minewiku waimutuli..." Pühitsemine ja palwe. Waimulik ühislaul „Ei mitte meile..." Järelhüüded. Samba awamine — E. P. S. T. Eestseisuse liige prof. J. Rinne. Pärgade asetamine. Lõpusõnad — E. P. S. T. Eestseisuse liige P. Luiga. 18.50 heliplaate ja reklaami. 19 Kodumaa Saaduste Propaganda Keskkorralduse juhatuse esimees dir. J. Piiroja: „Eesti Nädala" kõne. (ülekanne Tartust). 19.30 Kirillowi mandolinistide kwintett. Verdi: fant. oop. „La Trawiata". Merikanto: Aeglane walss. Kirillow: Potpurrii Eestis lauldawaist laulest. Stepanow: serenaad „Alwi". Kalman: laul op. „Tsirkusprintsess". 20 riigi ringhäälingu direktor inj. F. Olbrei raadiowestlus. 20.30 Läti soololaule. Esitab prof. Paul Saks (tenor). J. Medinsh: Noktürn. A. Abele: Widewik. A. Kalninsh: Mälestused. L. Garuta: Minnes. E. Darzinsh: a) Määra mulle tund. b) Sule silmad. 20.50 aiandus- ja mesindusnõuannet. 21.05 päewauudiseid. 21.30 ajanäitajaõiendus ja ilmateade. 21.35 „Waimumaailma lätteil". Edward Grieg (15. 6. 1843.—4. 9. 1907.). 1. Sonaat wiiulile ja klawerile c-moll, op. 45. (Heliplaadid). a) Allegro molto ed appassionato. b) Allegretto espressiwo alla Romanza. c) Allegro animato. Frits Kreisler (wiiul) ja Sergei Rachmaninow (klawer). 2. Albert Üksip: Kõne Edward Griegi üle. 3. Heliplaadid: Sümfooniline tants nr. 1 (Allegro moderato) — Berliini Riigiooperi orkester. Juhatab Issai Dobrowen. Solweigi hällilaul ja Solweigi laul — Rauta Waara (sopran). Norra tantsud nr. nr. 1 ja 2 — Londoni sümfooniaorkester. Juh. Leo. Terwitusmarss — Sümfooniaorkester. Juhatab John Barbirolli. 22.55 päewauudiseid.

Teisipäewal, 7. septembril.

Tallinn ja Tartu. 7 äratusmäng. 7.05 wõimlemine. 7.20 päewauudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikpalwus Jaani kirikust. 8.30 Tallinna ja Tartu turu ülewaade. 18.50 heliplaate ja reklaami. 19 lastetund. Esitatakse katkend G. Bassewitz'i lastejutust „Peetrikese reis kuule". 19.30 Pablo Casals esitab tshellosoolosid. (Heliplaadid). Popper: Mazurka. Hillemacher: Gawott. Debussy: Menuett. Popper: Külalaul. Faure: Pärast unistust. Granados: Hispaania tants. Popper: hispaania tants „Wito". 19.55 Ewald Wiskel: Teiselepoole maakera ja tagasi. 20.25 wiis minutit terwisele — dr. M. Kask. (ülekanne Tartust). 20.30 soololaule. Debussy: Romanss. Delibes: Neiud Cadizist. Leoncawallo: Prantsuse serenaad. Massenet: a) Milline wõitlus julm. b) Romanss. Esitab sopran Jia Uudelepp. 20.50 esperantokeelne nädalakroonika. 21 päewauudiseid. 21.30 ajanäitaja-õiendus, ilma- ja taimekaitseteateid. 21.35 Massenet helitöid. Riigi ringhäälingu orkester. Juhatab Fr. Nikolai. Awamäng „Phaedra". Meditatsioon oop. „Thais". Süit „Elsassi stseenid". a) Pühapäewa hommik. b) Kabarees. c) Pärnade all. d) Pühapäewa õhtu. 22.05 aktuaalne weerandtund. 22.20 poola muusikat. Riigi ringhäälingu orkester. Juhatab Fr. Nikolai. Fetras: fant. „Mälestusi Chopinist". Stakowski: Krakowjak. Scharwenka: Poola rahwatants. Zak: fant. „Poola mägedelt". 22.55 päewauudiseid.

Kolmapäewal, 8. septembril.

Tallinn ja Tartu. 7 äratusmäng. 7.05 wõimlemine. 7.20 päewauudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikpalwus Jaani kirikust. 8.30 Tallinna turu ülewaade. (Ainult Tallinn). 18.50 heliplaate ja reklaami. 19 M. Mussorgski helitöid. Riigi ringhäälingu orkester. Juhatab Fr. Nikolai. Süit (Kolm kuulsamat pala). a) Scherzo. b) Interletso. c) Türgi marss. Persia tants. Fantaasia oop. „Boris Godunow". 19.45 majanduslik ringwaade — „Waba Maa" toimetaja L. Grandberg. 20 ajawiitemuusikat. Riigi ringhäälingu orkester. Juhatab Fr. Nikolai. Suppe: awam. „Hommik, lõuna ja õhtu Wiinis". Fall: walss op. „Mme Pompadour". Sulliwan: awam. op. „Mikado". Lutz: Lilledekuninganna rongikäik. Lehar: pop. op. „Clo-Clo". 20.45 põllumajanduslikke teateid. 21 päewauudiseid. 21.30 ajanäitaja-õiendus ja ilmateade. 21.35 harmoonikat heliplaatidelt. Diero: Tagasitulek — Guglielmo Bonfuoco. Schittenhelm: a) Ländler-fantaasia. b) Reinlender-fantaasia. — H. Schittenhelm. Rosey: Mesinädalad — Guglielmo Bonfuoco. 21.50 põllutöökoja hobusekaswatuse nõunik agr. K. Erenurm: Noorhobuste kaswatusest. 22.20 suuri operetiansambleid. (Heliplaadid). Schubert-Berte: läbilõige op. „Kolmeneitsi maja" — Parlophon ansambel. Zeller: esimene finaal op. „Linnukaupleja". Joh. Strauss: 2. waat. finaal op. „Nahkhiir". — Telefunkeni ansambl. Greenbank & Monckton: pop. op. „Quaker Girl" — Columbia Light Opera Company. Romberg: pop. op. „Kõrtwe laul" — Light Opera Company. 22.55 päewauudiseid.

Neljapäewal, 9. septembril.

Tallinn ja Tartu. 7 äratusmäng. 7.05 wõimlemine. 7.20 päewauudiseid. 7.25 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikpalwus Jaani kirikust. 8.30 Tallinna ja Tartu turu ülewaade. 18.50 heliplaate ja reklaami. 19 W. A. Mozarti ooperimuusikat. (Heliplaadid). Awam. „Il Seraglio" — Wiini filharmooniaorkester. Juhatab Cl. Krauss. Leporello aar. oop. „Don Juan" — Theodor Shaljapin (bass). Aaria oop. „Figaro pulm" — Elisabeth Schumann (sopran). Gawott oop. „Idomeneo" — Hans v. Benda orkester. Pamina aaria oop. „Wõluflööt" — Eide Norena (sopran). Serenaad ja shampanjalaul oop. „Don Juan" — Umberto Urbano (bariton). Awamäng oop. „Impressaario" — B. B. C. sümfooniaorkester. Juhatab Adrian Boult. 19.30 „Rahuline tööaeg". Elias Saarinen: 1-järguline kuuldemäng. Eestindanud Jaan Rummo. Tegelased: Doktor Waaja — Albert Üksip. Proua Waaja — Lii Lasner. Maria, teenijatüdruk — Albina Kausi. Päätoimetaja Koski — * * * „Kanu", doktor Waaja sõber — * * * Toimetusesekretär Salola — * * * Paawo, dr. Waaja wäike poeg — M. Suurallik. Näitejuht — Felix Moor.

Weel pole hilja tellida „Sakala" 1-st septembrist

Wastutaw toimetaja ARNOLD SEPP. Trükitud SAKALA TRÜKIKOJAS, Viljandis. Wäljaandja SAKALA KIRJASTUSÜHING.